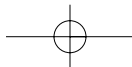

Teodor Sacaciú, PhD. Th.

***BISERICA ÎN VREMEA
SFÂRȘITULUI***

me|anoia

Metanoia Oradea
2006

Biserica în vremea sfârșitului - Teodor Sacaciu

© 2006 - SC Metanoia SRL

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin SC Metanoia SRL Oradea. Reproducerea parțială sau totală, indiferent de scop, mijloace sau metode, a textului din această carte este interzisă fără acordul prealabil scris al SC Metanoia.

Descrierea CIP A Bibliotecii Naționale a României

Traducere & Tehnoredactare: Florica Sărăcuț
Editare: Ramona Bodea
Coperta:

Pentru comenzi:

SC Metanoia SRL

Aleea Salca, 28, bl R1, ap 3, cod 410532, Oradea
Tel./ Fax 0259- 42 60 80
E-mail: mrpo@rdsor.ro
www.metanoia.ro

CUPRINS

INTRODUCERE

I. METODE ȘI REGULI DE INTERPRETARE A PROFETIEI

I. Metoda alegorică

1. Pericolele care însoțesc metoda alegorică
2. Folosirea alegoriei în Noul Testament

II. Metoda literală

1. Avantajul metodei literale
2. Metoda literală și limbajul figurative

III. Nouă reguli de interpretare a profetiei

1. Interpretează literal
2. Interpretează potrivit cu armonia profetiilor
3. Observă perspectiva profetiei
4. Observă relațiile de timp
5. Interpretează profetia cristologic
6. Interpretează istoric
7. Interpretează gramatical
8. Interpretează potrivit cu regula dublei referințe
9. Interpretează consecvent

II. A DOUA VENIRE A LUI ISUS CRISTOS

I. Diferite teorii despre a doua venire a lui Cristos

1. Teorii inadecvate

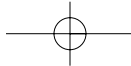
- a) Teoria spirituală
- b) Teoria judecății
- c) Teoria convertirii
- d) Teoria morții
- e) Teoria postmilenistă
- f) Teoria amilenistă

2. Teorii absolut false

- a) Teoria „nu a plecat niciodată“
- b) Teoria „venire secretă“
- c) Teoria înțelepciunii esoterice

3. Teoria premilenistă

II. Doctrina celei de-a doua veniri a lui Cristos în biserica primară

Biserica în vremea sfârșitului

III. Exponenții premilenismului

1. Susținători ai premilenismului din primul secol
2. Susținători ai premilenismului din secolul al doilea
3. Susținători premileniști din secolul al treilea

IV. Antagoniștii poziției premileniste

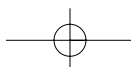
V. Mărturia Noului Testament despre a doua venire

VI. Natura celei de-a doua veniri a lui Cristos

1. Realitatea esențială
  - a) Identitatea personală
  - b) Sensul substanțial literal
  - c) Vizibilitate fizică
2. Descrierea oficială
  - a) Gloria externă
  - b) Putere inerentă
  - c) Compania/escorta regală
3. Specială
  - a) Progresivă
  - b) Furișată
  - c) Pe neașteptate
  - d) Distructivă
  - e) Neașteptată
  - f) Inevitabilă
  - g) Întunecime spirituală
4. Timpul general
  - a) Viitor
  - b) Necunoscut
  - c) Următorul mare eveniment
  - d) Aproape
  - e) Iminentă
  - f) Tranzitivă
  - g) Premilenistă
  - h) Întârziere mare
5. Complexitate neobișnuită
  - a) Perioadă mare de timp
  - b) Două faze principale
  - c) O întreagă serie de evenimente

III. BISERICA ȘI CEA DE-A DOUA VENIRE A LUI ISUS CRISTOS

I. Mutarea Bisericii

Introducere

7

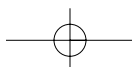
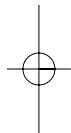
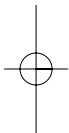
1. Așteptarea mutării
    - a) Locația fizică
    - b) Relația spațială
    - c) Situația personală
    - d) Asociere personală
    - e) Mântuire spirituală
    - f) Condiția trupescă
    - g) Poziția oficială
  2. Declararea mutării
    - a) Primirea făcută de Cristos
    - b) Mântuirea sufletelor noastre
    - c) Mântuirea gata și aproape să vină
    - d) Înalta chemare a lui Dumnezeu
  3. Circumstanțele mutării
    - a) Persoană
    - b) Putere
    - c) Apărare
    - d) Perioada de timp
  4. Însoțitorii mutării
    - a) Credincioșii morți
    - b) Credincioșii vii
    - c) Toți credincioșii
  5. Participanții la mutare
    - a) Numărul
    - b) Natura
    - c) Necesitatea
  6. Cronologia mutării
    - a) Mister
    - b) Prevestită
- II. Teorii greșite despre mutare
1. Teoria răpirii parțiale
    - a) Origine
    - b) Explicare
    - c) Intenție
    - d) Interpretare
    - e) Respingerea
  2. Teoria mid-tribulaționistă
    - a) Origine
    - b) Explicare

Biserica în vremea sfârșitului

- c) Intenție
- d) Interpretare
- e) Respingerea
- 3. Teoria post-tribulaționistă
  - a) Origine
  - b) Explicare
  - c) Argumente folosite
- III. Teoria pre-tribulaționistă a răpirii
  - 1. Baza esențială a poziției răpirii pre-tribulaționistă
  - 2. Principalele argumente aduse de teoria răpirii pre-tribulaționiste
    - a) Metoda interpretării literale
    - b) Natura celei de-a șaptezecă săptămâni
    - c) Dimensiunile celei de-a șaptezecă săptămâni
    - d) Scopul celei de-a șaptezecă săptămâni
    - e) Unitatea celei de-a șaptezecă săptămâni
    - f) Natura bisericii
    - g) Biserica – un mister
    - h) Deosebirea dintre Biserică și Israel
    - i) Doctrina iminenței
    - j) Lucrarea de oprire din 2 Tesaloniceni 2
    - k) Nevoia unui interval
    - l) Diferența dintre răpire și cea de-a doua venire
    - m) Cei douăzeci și patru de bătrâni
    - n) Problema cu 1 Tesaloniceni 4:13-18
    - o) Anunțarea păcii și liniștii
    - p) Relația bisericii cu guvernele
    - q) Tăcerea epistolelor privind tribulația
    - r) Mesajul celor doi martori
    - s) Soarta bisericii
    - t) Mesajul pentru Laodicea
    - u) Vremea Neamurilor
    - v) Rămășița care așteaptă cea de-a doua venire
    - w) Cei 144.000 pecetluiți din Israel
    - x) Cronologia cărții Apocalipsa
    - y) Marele subiect al atacului satanic
    - z) Apostazia perioadei
    - aa) Promisiunile adevăratei bisericii
    - bb) Concluzia tipologiei

IV. ANTICRISTUL ȘI CEA DE-A DOUA VENIRE

I. Termenul grecesc „Anticrist” – folosit în Noul Testament

- a) Însemnătatea cuvântului
- b) Metoda de opoziție
- c) Manifestarea dușmanului
- d) Folosirea termenului „Anticrist”
- e) Confirmarea însemnătății numelui

II. Doctrina Anticristului în Vechiul Testament

- a) Geneza
- b) Psalmii
- c) Isaia
- d) Daniel

III. Numele folosite pentru Anticrist în Biblie

- a) Vechiul Testament
- b) Noul Testament

IV. Personalitatea și caracterul acestui om

- a) Diferit de alți oameni
- b) Foarte inteligent
- c) Orator puternic și demagog
- d) Filosof prin excelență
- e) Politician isteț și perseverent
- f) Prezență puternică
- g) Geniu militar
- h) Minunea lumii

V. Religia și caracterul moral al Anticristului

- a) Panteist materialist
- b) Blasfemiator extraordinar
- c) Cel mai mare antinom
- d) Demonstrare de ambiție personală

VI. Originea Anticristului

- a) De la haos social
- b) Separare națională
- c) Sentiment național
- d) Origine rasială
- e) Elementul individual
- d) Origine spirituală
- g) Originea providențială

VII. Ridicarea Anticristului la putere internațională

- a) Pași în ridicarea lui

Biserica în vremea sfârșitului

- b) Instrumente pentru ridicarea la putere
- c) Cronologia ridicării la putere
- VIII. Perioada de putere mondială supremă
  - a) Ruperea legământului
  - b) Auto-înșelarea
  - c) Instrumentele asigurării închinării
  - d) Persecuția evreilor
  - e) Biserica apostată va fi distrusă
  - f) Vârful puterii mondiale
  - g) Își realizează ambiția
- IX. Ruina lui Anticrist
  - a) Judecata în două faze
  - b) Judecarea Anticristului

V. EVENIMENTELE BISERICII DUPĂ RĂPIRE

- I. Scaunul de judecată al lui Cristos
  - a) Însemnătatea scaunului de judecată
  - b) Vremea pentru „bema“ lui Cristos
  - c) Locul pentru „bema“ lui Cristos
  - d) Judecata adusă de „bema“ lui Cristos
  - e) Subiecții acestei „bema“ a lui Cristos
  - f) Baza examinării făcute de „bema“ lui Cristos
  - g) Rezultatul examinării făcute de „bema“ lui Cristos
- II. Nunta Mielului
  - a) Vremea nunții
  - b) Locul nunții
  - c) Participanții la nuntă

VI. NECAZUL

- I. Definirea termenilor referitori la necaz
  - a) Necaz
  - b) Ziua Domnului
  - c) O vreme de necaz
  - d) Mânia
  - e) Alte expresii
- II. Vremea perioadei necazului
  - a) Consumativ
  - b) De viitor
  - c) Convergență

Introducere

11

- d) Consecutiv
- e) Antecedent
- III. Identificarea perioadei de necaz
  - a) Istorie viitoare paralelă
  - b) Experiențe incluse
  - c) Referințele la biserică sunt excluse
  - d) Oferă un cadru
- IV. Cronologia perioadei de necaz
  - a) Evenimente progresive
  - b) Planul prezentat
  - c) Necazul este doar o parte
  - d) Durata acestei perioade
  - e) Trâmbița lui Dumnezeu
  - f) Revenirea Domnului în glorie
- V. Natura perioadei de necaz
  - a) Ziua Domnului
  - b) Ziua judecării
  - c) Ziua mântuirii
  - d) Ziua discriminării
- VI. Scopul perioadei de necaz
  - a) Sfârșitul veacului
  - b) Maturizarea naturii păcătoase
  - c) Arătarea Anticristului
  - d) Confirmarea oamenilor păcătoși
  - e) Pregătirea oamenilor
  - f) Mânia Domnului
  - g) Distrugerea forțelor satanice
- VII. Conținutul perioadei de necaz
  - a) Aspectul rasial
  - b) Aspectul internațional
  - c) Aspectul eclesial
  - d) Aspectul soteriologic
  - e) Aspectul supranatural
  - f) Aspectul providențial
  - g) Aspectul fenomenal

VII. ÎMPĂRĂȚIA MILENIALĂ A LUI DUMNEZEU

- I. Realitatea Împărăției Mediatoriale
  - a) Terminologie

Biserica în vremea sfârșitului

- b) Ideologie
- c) Teologie
- II. Interpretarea Împărăției Mediatoriale
  - a) Interpretări nepotrivite
  - b) Interpretarea biblică
  - c) Interpretarea de bază
- III. Dezvoltarea și declinul ideii de Împărăție mediatorială în istoria Vechiului Testament
  - a) Definiție
  - b) Originea modelului mediatorial în istorie
  - c) Dezvoltarea ideii mediatoriale în istorie
  - d) Gloria Împărăției mediatoriale în istorie
  - e) Declinul Împărăției mediatoriale în istorie
  - f) Încheierea Împărăției mediatoriale în istorie
  - g) Explicarea falimentului Împărăției mediatoriale din istorie
- IV. Forma escatologică a Împărăției mediatoriale, așa cum a fost prevestită în istoria vechi-testamentală
  - a) Introducere la profeția despre Împărăția mediatorială
  - b) Literalitatea Împărăției mediatoriale
  - c) Manifestarea Împărăției mediatoriale
  - d) Domnitorul Împărăției mediatoriale
  - e) Forma monahală a Împărăției mediatoriale
  - f) Organizarea veșnică a Împărăției mediatoriale
  - g) Natura de bază a Împărăției mediatoriale
  - h) Dimensiunile uimitoare ale Împărăției mediatoriale
- V. Caracterul și conținutul Împărăției mediatoriale, așa cum a fost anunțată de Mesia
  - a) Proclamarea Împărăției mediatoriale în evanghelii
  - b) Identificarea Împărăției mediatoriale din evanghelii cu cea din Vechiul Testament
  - c) Respingerea Împărăției mediatoriale și a Împăratului ei
  - d) Invățături despre Împărăția mediatorială, bazate pe această respingere
  - e) Concluzii la Împărăția mediatorială și respingerea din partea lui Israel
- VI. Locul și forma neobișnuită a Împărăției mediatoriale în perioada prezentă
  - a) Perioada prezentă este o perioadă de tranziție în Împărăția mediatoriale

Introducere

13

- b) Perioada prezentă este o perioadă de suspendare a Împărăției mediatoriale
- c) Era prezentă este o perioadă de pregătire pentru Împărăția mediatorială

VII. Realizarea pământească și vizibilă a Împărăției Mediatoriale în timpul mileniului și a veșniciei

- a) Împărăția mediatorială va fi adusă de Cristos
- b) Împărăția mediatorială va fi caracterizată de venirea lui Cristos
- c) Împărăția mediatorială va fi inaugurată printr-o serie de evenimente
- d) Împărăția mediatorială se va realiza în toate aspectele ei
- e) Împărăția mediatorială se va încheia tot prin exercitarea puterii
- f) Împărăția mediatorială se va cristaliza prin transformarea în forma ei veșnică

VIII. ÎNVIEREA

I. Terminologia învierii în Biblie

- a) Cuvinte englezești
- b) Cuvinte ebraice
- c) Cuvinte grecești

II. Tratarea învierii în Biblie

- a) Indirectă
- b) Dezvăluită
- c) Confirmată
- d) Amplificată
- e) Întărită
- f) Demonstrată
- g) Revelată deplin

III. Ordinea în învierea morților

- a) Învierea lui Cristos, cel dintâi rod
- b) Învierea celor care sunt ai lui Cristos
- c) Învierea celor din urmă

IV. Siguranța învierii

- a) Vestită de Cuvântul lui Dumnezeu
- b) Promisiunea și jurământul lui Dumnezeu
- c) Garantată de înviere
- d) Bazată pe lucrarea lui Cristos

Biserica în vremea sfârșitului

- e) Fapt împlinit
- f) Locuirea Duhului Sfânt
- V. Învierea trupurilor sfinților
  - a) Modelul învierii trupului
  - b) Realitatea învierii trupului
  - c) Identitatea trupului înviat
  - d) Substanța trupului înviat
  - e) Structura trupului înviat
  - f) Natura trupului înviat
  - g) Atributele trupului înviat

IX. JUDECATA DIVINĂ

- I. Cuvinte biblice care vorbesc despre judecata divină
  - a) În Vechiul Testament
  - b) În Noul Testament
- II. Scopul și natura judecății divine
  - a) Grupurile judecății
  - b) Scopul esențial al judecății
  - c) Trei elemente ale judecății
- III. Necesitatea și certitudinea judecății finale
  - a) Natură morală
  - b) Gândirea rațională
  - c) Dezvoltarea sistematică a credinței
  - d) Scripturile inspirate
  - e) Caracterul fără păcat al lui Dumnezeu
  - f) Nedreptățile vieții
  - g) Poziția mesianică a lui Cristos
  - h) Răstignirea lui Cristos
  - i) Învierea lui Cristos
- IV. Judecătorul absolut în judecata finală
  - a) Judecătorul suprem în judecata finală a lui Dumnezeu
  - b) Judecătorul mijlocitor în judecata finală este Domnul Isus Cristos
  - c) Judecătorii secunzi la judecata finală sunt sfinții
- V. Categoriile judecății finale
  - a) Judecata crucii
  - b) Judecata Bisericii adevărate
  - c) Judecata necazului cel mare
  - d) Judecata curvei celei mari

Introducere

15

- e) Judecata încercării sfinților
- f) Judecata sfinților Vechiului Testament
- g) Judecata Israelului viu
- g) Judecata Israelului viu
- h) Judecata națiunilor Neamurilor
- i) Judecata lui Gog și Magog
- j) Judecata lui Satan
- k) Judecata îngerilor
- l) Judecata păcătoșilor morți

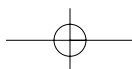
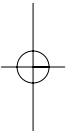
X. STAREA VEȘNICĂ

- I. Starea veșnică a naturii create
  - a) Rearanjarea ordinii fizice
  - b) Reorganizarea ordinii oficiale
  - c) Refacerea ordinii sociale
- II. Starea veșnică a celor mântuiți
  - a) Identificarea celor mântuiți
  - b) Starea celor mântuiți
  - c) Poziția celor mântuiți
- III. Condiția veșnică a celor pierduți
  - a) Restauraționismul
  - b) Anihilismul
  - c) Pedepsă veșnică

XI. CONCLUZIE

- 1. Cum va fi viitorul?
  - a) Atmosfera de închinare
  - b) Realizările umanității
  - c) Aclamarea națiunilor
  - d) Administrarea universului

BIBLIOGRAFIE

INTRODUCERE

„Escatologia“ este termenul folosit pentru a descrie acel domeniu al teologiei biblice care tratează sfârșitul realității actuale. Escatologia biblică este punctul culminant al Teologiei sistematice. Aici se observă cel mai bine, mai mult decât în orice alt domeniu – cu eventuala excepție a doctrinei despre persoana lui Cristos - instrumentele importante de exegeză, sinteză și hermeneutică ale sistemului teologic. Pentru analizarea acestei teme în mod literal și nu spiritual sau alegoric, este absolut necesară folosirea logicii. Apoi, trebuie menținută continuitatea dintre descoperirea făcută de Dumnezeu atât în Vechiul cât și în Noul Testament. Diferitele detalii intrinseci profeției trebuie corelate în așa fel încât să nu rămână loc pentru contradicție. De asemenea, trebuie să se facă o distincție atentă între ceea ce este descoperit cu claritate și sigur, și ceea ce rămâne incert.

Adoptarea unor interpretări diferite a dat naștere la mai multe poziții escatologice și păreri contradictorii cu care se confruntă orice student al profeției. Distincția clară dintre interpretarea premilenistă și cea amilenistă este descrisă cu atenție de Allis, care scrie:

„Una dintre caracteristicile cele mai marcante ale premilenismului, în toate formele lui, este accentul pe care îl pune pe interpretarea literală a Scripturii. Este vorba de pretenția insistentă a susținătorilor ei că „spiritualizatorii“ sau „alegorizatorii“ nu interpretează Biblia atât de literal cum o fac ei. Nimeni nu a susținut această acuzație mai mult decât dispensaționaliștii.“¹

În timp ce Allis a recunoscut că „interpretarea literară a fost întotdeauna caracteristica marcantă a premilenismului“²,

„... se poate observa că motivul pentru care biserica primară era premilenistă era că aceasta baza interpretarea Cuvântului

¹ Oswald T. Allis, *Prophecy and the Church*, p. 17.

² Ibid. p. 244., vezi p. 99, 218, 227, 242, 256 unde se face referire mai detaliată la interpretarea literară ca bază a premilenismului.

Biserica în vremea sfârșitului

pe metoda literală, iar motivul îndepărtării de această modalitate de interpretare, în secolele următoare din istoria Bisericii, este direct proporțional cu schimbarea metodologiei de interpretare, mai ales de la Origen încoace.³

Hamilton spune:

„Acum trebuie să recunoaștem în mod onest că interpretarea literală a profețiilor Vechiului Testament ne conturează același portret al domniei pământești a lui Mesia ca portretele premileniste. O asemenea Împărăție mesianică așteptau evreii din vremea lui Isus, pe baza interpretării literale a promisiunilor Vechiului Testament. Aceasta era Împărăția despre care vorbeau saducheeii, atunci când, ridiculizând ideea învierii din morți, au primit în schimb de la Domnul descrierea cea mai clară din Noul Testament a caracteristicilor viitorului: „nu cunoașteți nici Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu“ (Mat. 22:29). ... Evreii așteptau o Împărăție întocmai ca cea așteptată de premileniștii care vorbesc despre faptul că evreii dețin locul principal în Împărăția iudaică pământească care va fi instaurată de Mesia în Ierusalim.”⁴

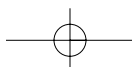
Așadar, el recunoaște că diferența de bază dintre el însuși, un amilenist, și premileniști nu are de-a face cu dilema: dacă Biblia ne învață sau nu despre realitatea Împărăției pământești propovăduită de premileniști; ci diferența constă în determinarea modului de interpretare a anumitor pasaje din Biblie care vorbesc despre o astfel de Împărăție pământească. Allis recunoaște că „profețiile Vechiului Testament, dacă sunt interpretate literal, nu pot fi privite ca împlinite deja, sau posibil să fie împlinite în vremea prezentă.”⁵ Prin urmare, înainte de a începe orice discuție despre textele biblice profetice și despre doctrina escatologică, trebuie stabilită metoda fundamentală de interpretare care urmează a fi folosită. Lucrul acesta îl subliniază și Pieters, care scrie:

„Răspunsul dat întrebării: profețiile Vechiului Testament făcute poporului lui Dumnezeu trebuie neapărat interpretate în sensul obișnuit, la fel ca restul Bibliei, sau pot fi aplicate

³ Charles F. Feinberg, *Premillennialism or Amillennialism*.

⁴ Floyd E. Hamilton, *The Basis of Millennial Faith*, p. 38-39.

⁵ Allis, op. cit. p. 238.

Introducere

19

în același fel și Bisericii creștine? - este preocuparea spiritualizării profeției. Aceasta este una din problemele principale ale interpretării Bibliei, problemă cu care se confruntă fiecare student serios al Cuvântului lui Dumnezeu. Aceasta este una din cheile de bază care face diferența de opinie între premileniști și majoritatea celorlalți studenți ai Bibliei. Primul grup respinge spiritualizarea, cel de-al doilea o folosește; și, atât timp cât nu există armonie asupra acestui punct, dezbateră este nesfârșită și inutilă.”⁶

Așadar, avem aici o problemă. Dacă Rutgers are dreptate când spune despre premileniști: „Eu văd interpretarea făcută de ei Scripturii ca fiind o greșeală fundamentală”⁷, și dacă evidenta diferență dintre premileniști și amileniști constă în propunerea metodei ce va fi folosită pentru interpretarea Bibliei, problema fundamentală ce trebuie studiată încă de la începutul analizei escatologice este cea a hermeneuticii profetice. Această carte dorește să studieze și să analizeze metodele principale propuse ca mod corect de interpretare a Scripturii, pentru a înțelege mai bine diferența dintre aceste metode și proveniența lor, dar și pentru a schița regulile care vor fi folosite în interpretare, în așa fel să putem aplica cu corectitudine metoda de interpretare.

Nevoia de a avea un sistem hermeneutic este intrinsecă dorinței de a înțelege Cuvântul lui Dumnezeu. Este evident că părerile atât de divergente, cum sunt premilenismul și amilenismul, și pre-tribulația și post-tribulația, nu pot fi toate corecte. Deoarece cel care face interpretarea nu are de-a face cu o carte de origine umană, ci cu Cuvântul lui Dumnezeu, el trebuie să fie echipat cu metoda corectă de interpretare, sau altfel rezultatul scontat al studiului său va fi eronat. Tocmai faptul că Scripturile nu pot fi interpretate corect fără o metodă adecvată și reguli sănătoase de interpretare conferă acestui studiu o importanță vitală.

Deși de-a lungul istoriei interpretării⁸ au fost propuse multe metode de interpretare a Scripturii, astăzi, doar două metode de interpretare par să aibă un efect vital asupra escatologiei: metoda alegorică și metoda gramatico-istorică. Metoda literală este în general sinonimă cu metoda gramatico-

⁶ Albertus Pieters, *The Leader*, September 5, 1934, citat din Gerrit H. Hoppers, *The Principles of Spiritualization in Hermeneutics*, p. 5.

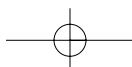
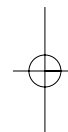
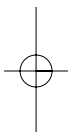
⁷ William H. Rutgers, *Premillennialism in America*, p. 263.

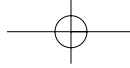
⁸ Vezi Milton S. Terry, *Biblical Hermeneutics*, pp. 163-74 unde sunt analizate metodele halacică, hadagică, alegorică, mistică, metoda acomodării, metoda morală, naturalistică, dogmatică, apologetică și gramatico-istorică.

20 *Biserica în vremea sfârșitului*

istorică și va fi metoda folosită pe parcursul acestui studiu, dar amândouă metodele vor fi analizate în detaliu.

I

METODE ȘI REGULI DE INTERPRETARE A PROFEȚIEI

I. Metoda alegorică

Una dintre metodele antice de interpretare, care a cunoscut o renaștere recentă, este metoda alegorică. Angus-Green definește alegoria astfel:

„Orice afirmație despre anumite fapte care cer o interpretare literală și totuși necesită sau pur și simplu fac loc unei interpretări morale sau figurative este numită alegorie. Pentru narațiune, aceasta joacă același rol ca figura de stil pentru cuvintele individuale, adăugând o însemnătate morală sau spirituală la interpretarea literală a termenilor folosiți. Uneori, alegoria este pură, adică nu conține nici o referire directă la aplicabilitatea ei, așa cum se întâmplă în pilda fiului risipitor. Alteori este mixtă, ca în Psalmul 80, unde este intenționat indicat (v. 17) faptul că evreii sunt poporul pe care îl reprezintă în mod intenționat via.“¹

Ramm definește metoda alegorică astfel: „Alegoria este metoda de interpretare a unui text literar, metodă care vede sensul literal ca instrument pentru un sens secundar, mai spiritual și profund.“² În această metodă conotația istorică este fie negată, fie ignorată, iar accentul este pus în întregime pe sensul secundar, astfel încât cuvintele sau evenimentele originale să aibă semnificație minimă sau chiar deloc. Fritsch o rezumă astfel:

„Potrivit acestei metode, sensul literal și istoric al Scripturii este complet ignorat, și fiecare cuvânt și eveniment este transformat într-o alegorie de un fel sau altul pentru a evita dificultățile teologice sau pentru a menține anumite păreri religioase mai deosebite...“³

---

¹ Joseph Angus and Samuel G. Green, *The Bible Handbook*, p. 220.

² Ramm, op. cit., p. 21.

³ Charles T. Fritsch, „Biblical Typology, “ *Bibliotheca Sacra*, 104:216, aprilie, 1947.

Se pare că scopul metodei alegorice nu este de a interpreta Scriptura, ci de a se împotrivi adevăratei însemnătăți a Scripturii, sub deghiza căutării unei semnificații mai profunde și mai spirituale.

1. Pericolele folosirii metodei alegorice. Primul mare pericol al folosirii metodei alegorice este faptul că aceasta de fapt nu interpretează Scriptura. Terry spune:

„Observăm imediat că obiceiul ei este de a se debarasa de însemnătatea obișnuită a cuvintelor pentru a face loc la o întregă serie de speculări pretențioase. Aceasta se face la bunul plac și în funcție de fantezia celui care face interpretarea. Deci, ca sistem, aceasta se face pe sine mai mare decât orice principiu sau regulă bine definită.“⁴

Odată ce acest principiu a fost acceptat, iar singura bază de comparație este mintea celui care face expunerea, fantezia nu are limite. Această schemă – căci așa trebuie numită – nu produce nici o *interpretare*, deși este posibil să illustreze anumite adevăruri valoroase.

Această observație sugerează de asemenea un al doilea mare pericol al folosirii metodei alegorice: în acest caz, autoritatea finală nu mai este Scriptura, ci mintea celui care face interpretarea. În felul acesta, interpretarea poate fi distorsionată în funcție de poziția doctrinară a celui care face interpretarea, de autoritatea bisericii de care aparține cel care face interpretarea, de condițiile sale sociale sau educaționale, sau de o mulțime de alți factori. Jerome

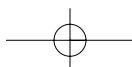
„... se plânge că cea mai greșită metodă de studiu este coruperea însemnătății Scripturii pentru a folosi afirmațiile ei precaute după propria noastră plăcere, astfel încât propriile noastre imaginații să devină mistere ale Scripturii.“⁵

„... Odată cu acceptarea principiului alegoric și începerea folosirii regulii potrivit căreia pasaje întregi și cărți din Scriptură spun un lucru, când de fapt ele înseamnă altceva, cititorul este lăsat pradă, legat de mâini și de picioare, în fața capriciilor celui care face interpretarea.“⁶

⁴ Terry, op. cit., p. 224.

⁵ Citat de F. W. Farrar, *History of Interpretation*, p. 232.

⁶ Ibid., p. 238.

Ramm adaugă:

„... a spune că principala însemnătate a Bibliei este una secundară și că principala metodă de interpretare este „spiritualizarea“ înseamnă a deschide porțile pentru aproape orice speculație și imaginație necontrolată. Din acest motiv am insistat asupra faptului că metoda literală este regula de interpretare.“⁷

Pericolele acestui sistem constau în faptul că, în realitate, anulează autoritatea Scripturii, ne lasă fără vreo bază de testare a interpretării, reduce Scriptura la ceea ce pare rezonabil celui care face interpretarea, și prin urmare, face imposibilă interpretarea veridică a Scripturii.

2. Folosirea alegoriei în Noul Testament. Pentru a justifica folosirea metodei alegorice este adesea argumentat că Noul Testament folosește această metodă și de aceea trebuie să fie o metodă adecvată de interpretare.

Mai întâi, se face adesea referire la Galateni 4:21-31, unde Pavel se pare că ar fi folosit metoda alegorică. În legătură cu această folosire a alegoriei, Farrar observă:

„... în Noul Testament nu găsesc alegorii care să se semene în vreun fel cu cele ale lui Filo sau ale părinților Bisericii și ale învățaților, decât poate una (Gal. 4:21-31). Aceasta ar fi putut fi intenționată ca un simplu *argumentum ad hominem*; nu este deloc esențială pentru argumentul general; nu are nici măcar un grăunte de forță *demonstrativă*; oricum, lasă neatinsă istoria faptică. Dar orice părere ne-am face despre ea, folosirea unei asemenea alegorii în epistola sfântului Pavel nu sugerează aplicarea universală a acestei metode, la fel cum nici cele câteva referiri făcute de Noul Testament la Haggada nu ne motivează să acceptăm scrierile Midrașim; în același fel, nici acele câteva citări din poezii greци nu dovedesc autoritatea divină a întregii literaturi păgâne...“⁸

Gilbert spune:

„Din moment ce Pavel a explicat un eveniment istoric din Vechiul Testament în mod alegoric, aceasta demonstrează că

⁷ Ramm, op. cit., p. 65.

⁸ Farrar, op. cit., 23.

Biserica în vremea sfârșitului

el recunoaște posibilitatea aplicării acestui principiu al alegoriei și în altă parte; dar faptul că scrierile lui nu mai conțin nici o altă ilustrație asemănătoare sugerează evident fie că el nu s-a simțit în stare să descompună însemnătatea alegorică a Scripturii, fie că – ceea ce este mult mai probabil – a fost mult mai mulțumit să dea cititorilor săi sensul primar și simplu al textului.⁹

Trebuie să observăm cu atenție că, în Galateni 4:21-31, Pavel nu folosește metoda alegorică pentru a interpreta Vechiul Testament, ci pentru a explica o alegorie. Acestea sunt două lucruri foarte diferite. Scriptura este plină de alegorii, fie că este vorba de tipologii, simboluri sau pilde. Acestea sunt modalități legitime și acceptate de comunicare a gândirii. Dar ele nu pretind folosirea metodei alegorice de interpretare, care ar nega de fapt antecedentele istorice sau literare și folosirea alegoriei ca punct de plecare pentru imaginația celui care face interpretarea. Alegoriile necesită însă un anumit tip de hermeneutică. Așadar, folosirea alegoriei nu este o justificare pentru alegerea metodei alegorice de interpretare. Trebuie deci să concluzionăm că folosirea în Galateni a textului din Vechiul Testament este un exemplu de interpretare a alegoriei și nu justifică aplicarea universală a metodei alegorice la întreaga Scriptură.

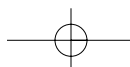
Un al doilea argument pentru justificarea folosirii metodei alegorice este faptul că Noul Testament folosește tipologii. Este bine cunoscut faptul că Noul Testament aplică Vechiul Testament într-un mod specific. Și tocmai pe această bază, este argumentat că Noul Testament folosește metoda alegorică de interpretare, susținând astfel faptul că interpretarea și aplicarea tipologiilor este o metodă alegorică de interpretare. Allis argumentează:

„În timp ce dispensaționaliștii sunt extrem de literaliști, sunt și foarte inconsecvenți. Sunt literaliști în interpretarea profeției, dar în interpretarea istoriei se țin de principiul interpretării logice, până la extrema greu de echivalat chiar și de cei mai înflăcărați alegorizatori.”¹⁰

Ca răspuns la acuzația potrivit căreia pentru interpretarea tipologiilor este folosită metoda alegorică, trebuie subliniat faptul că interpretarea tipologiilor nu este același lucru cu aplicarea metodei alegorice.

⁹ George H. Gilbert, *The Interpretation of the Bible*, p. 82.

¹⁰ Allis, op. cit., p. 21.

Eficacitatea tipologiilor depinde de interpretarea literală. Eficacitatea tipologiei depinde de interpretarea literală a unui antecedent literar. Pentru a transmite un adevăr privitor la domeniul spiritual, domeniu cu care nu suntem familiari, trebuie să primim mai întâi o anumită instruire în domeniul cu care suntem familiari, pentru ca, prin transferarea a ceea ce este literalmente adevărat într-un domeniu, să învățăm ce este adevărat și în celălalt domeniu. Trebuie să existe un paralelism literal între tipologie și opusul ei pentru ca acea tipologie să aibă vreo valoare. Dar cel care alegorizează o tipologie nu va ajunge niciodată la interpretare adevărată. Singura modalitate de a discerne însemnătatea tipologiei este prin transferarea ideilor literare din domeniul natural în cel spiritual. Chafer scrie:

„În studiul alegoriilor de diferite feluri, și anume, pilde, tipologii și simboluri, cel care face interpretarea trebuie să fie atent ca nu cumva să trateze afirmațiile clare ale Scripturii în conformitate cu un limbaj întortocheat cu expresii figurative. Un adevăr deja exprimat poate fi repetat aici: există o enormă diferență între interpretarea unei alegorii Scripturale, pe de o parte, și alegorizarea unui text biblic clar, pe de altă parte.“¹¹

Concluzia este deci că folosirea tipologiilor în Scriptură nu ne dă mână liberă pentru folosirea generală a metodei alegorice de interpretare.

II. Metoda literală

În directă opoziție cu metoda alegorică de interpretare este metoda literală gramatical-istorică. Metoda literală de interpretare este acea metodă care dă fiecărui cuvânt aceeași însemnătate de bază pe care ar avea-o în folosirea obișnuită, normală, indiferent dacă este vorba de scriere, vorbire sau gândire. Este numită metoda gramatico-istorică pentru a sublinia faptul că însemnătatea este determinată pe baza considerentelor gramaticale și istorice. Ramm definește metoda aceasta astfel:

„Semnificația obișnuită, social acceptată, a unui cuvânt este de fapt însemnătatea literală al aceluși cuvânt.

Însemnătatea „literală“ a unui cuvânt este înțelesul de bază, obișnuit, social a aceluși cuvânt... Însemnătatea spirituală sau mistică a unui cuvânt sau expresii este una care se naște abia

---

¹¹ Rollin T. Chafer, *The Science of Biblical Hermeneutics*, p. 80.

Biserica în vremea sfârșitului

în urma desemnării înțelesului literal, și este dependentă de acesta.

A interpreta literal înseamnă nici mai mult nici mai puțin decât a interpreta în funcție de înțelesul normal, obișnuit. În momentul în care manuscrisul își schimbă intenționat înțelesul, cel care face interpretarea își schimbă și el metoda de interpretare.¹²

Pentru susținerea metodei literale de interpretare pot fi aduse multe dovezi puternice. Ramm oferă un rezumat bun. El spune:

„Argumente care pot fi aduse în favoarea metodei literale ar fi:

(a) Sensul literal al propozițiilor constituie semnificație obișnuită în toate limbile.

(b) Toate înțelesurile secundare ale documentelor, pildelor, tipologiilor, alegoriilor și simbolurilor depind de însemnătatea literală anterioară a termenilor...

(c) Cea mai mare parte a Bibliei are sens doar dacă este interpretată în mod literal.

(d) Metoda literală nu anulează cu indiferență modalitățile de vorbire, simbolurile, alegoriile și tipologiile; ci, dacă natura propozițiilor o cere, cedează în favoarea înțelesului secundar.

(e) Această metodă este unicul control logic și sigur asupra imaginației umane.

(f) Această metodă este singura în ton cu natura inspirației. Întreaga inspirație a Scripturii ne învață că Duhul Sfânt a îndrumat oameni spre adevăr, ferindu-i de greșeli. În acest proces, Duhul lui Dumnezeu a folosit limbajul uman, iar componentele limbajului (ca însemnătate, nu ca sunet) sunt cuvintele și ideile. Ideea este firul care leagă cuvintele laolaltă. Așadar, exegeza noastră trebuie să înceapă cu un studiu al cuvintelor și gramaticii, cele două fundamente ale vorbirii cu semnificație.¹³

¹² Ramm, op. cit., p. 64.

¹³ Ibid., pp. 54ff.

Metode și reguli de interpretare a profeției

27

Probabil că una dintre dovezile cele mai puternice aduse în sprijinul metodei literale este faptul că Noul Testament folosește Vechiul Testament. Noul Testament se folosește de Vechiul Testament doar în sens literal. Pentru a vedea lucrul acesta este de ajuns doar să studiezi profețiile care se referă la prima venire a lui Cristos, la viața, lucrarea și moartea Sa. Nici o profeție nu s-a împlinit pe deplin decât în sens literal. Deși o profeție poate fi citată în Noul Testament, pentru a arăta că un anumit eveniment este împlinirea parțială a acelei profeții (așa cum vedem în Fapte 15), nu este nevoie de o împlinire neliterală, dar nici nu suntem forțați să negăm împlinirea deplină a acesteia. Regula care poate să ne ghideze înspre a interpreta literal sau figurativ a fost trasată cu claritate de Cooper. El spune:

„Când înțelesul simplu al Scripturii are sens, nu căuta un altul; așadar, ia fiecare cuvânt după însemnătatea lui primară, obișnuită, folosită, literală, dacă contextul imediat – studiat în lumina pasajelor înrudite și a adevărilor fundamentale și axiomatiche – nu indică clar altceva.”¹⁴

1. Avantajul metodei literale. Există câteva avantaje care însoțesc folosirea acestei metode, în comparație cu folosirea metodei alegorice. Ramm rezumă câteva dintre acestea spunând:

„(a) Aceasta bazează interpretarea pe realitate. Încearcă să se fundamenteze pe gramatica obiectivă, logică, istorie, geografie, arheologie, teologie...

(b) Exerciță control asupra interpretării, la fel cum face experimentul cu metoda științifică... **justificarea este verificarea interpretării.** Tot ceea ce nu se ridică la standardul metodei literal-cultural-critice este respins sau privit cu suspiciune.

Pe lângă toate acestea, această metodă oferă singurul control adecvat asupra tendinței constante de a da o interpretare dublă Scripturilor...

(c) A avut succes enorm în explicarea Cuvântului lui Dumnezeu. Exegeza a început cu adevărat doar când biserica exista deja de un mileniu și jumătate. Odată cu liberalismul lui

---

¹⁴ David L. Cooper, *The God of Israel*, p. 3.

Biserica în vremea sfârșitului

Luther și Calvin, lumina Scripturii s-a aprins într-adevăr... Aceasta este metoda aleasă de cea mai strictă tradiție scolastică a protestantismului conservator. Este metoda lui Bruce, Lightfoot, Zahn, A. T. Robertson, Ellicot, Machen, Cremer, Moule, Perowne, Terry, Farrar, Lange, Green, Oehler, Schaff, Sampey, Wilson, Henderson Broadus, Stuart – și aceștia sunt doar câțiva dintre exegeții bine cunoscuți.¹⁵

Pe lângă avantajele de mai sus, mai poate fi adăugat și faptul că aceasta (d) conferă autoritate pentru testarea interpretării. Metoda alegorică, care depinde de interpretarea rațională a celui care face interpretarea, sau de conformismul față de un anumit sistem teologic predeterminat, îl lasă pe cel care face interpretarea fără nici un test autoritar. Cu ajutorul metodei literale însă, Scriptura poate fi comparată cu Scriptura, care fiind Cuvântul insuflat al lui Dumnezeu este autoritară și este standardul de testare al oricărui adevăr. În legătură cu aceasta, putem observa că: (e) aceasta ne ferește atât de folosirea doar a gândirii, sau chiar a misticismului, ca bază pentru interpretare.

2. Metoda literală și limbajul figurativ. Este general recunoscut faptul că Biblia este plină de limbaj figurativ. Pe acest motiv, se argumentează adesea că folosirea limbajului figurativ necesită o interpretare figurativă. Dar, figurile de stil sunt folosite ca modalități de a dezvălui un adevăr literal. Ceea ce este literalmente adevărat într-un domeniu, cu care suntem familiari, este transferat literalmente într-un alt domeniu, cu care s-ar putea să nu fim familiari, pentru a ne învăța unele adevăruri despre acel domeniu nefamiliar. Această relație dintre adevărul literal și limbajul figurativ este bine ilustrat de Gigot:

„Dacă cuvintele sunt folosite în înțelesul lor natural și primitiv, sensul pe care îl vor exprima va fi sensul literal normal; pe când dacă sunt folosite cu înțeles figurativ și derivat, sensul, deși totuși literal, este de obicei numit sens figurativ sau metaforic. De exemplu, când citim în evanghelia după Ioan 1:6: „A venit un om... numele lui era Ioan“ este clar că aceste cuvinte sunt folosite aici cu înțelesul lor și fizic, deoarece autorul vorbește despre un anumit om al cărui nume este Ioan. Pe de altă parte, când Ioan Botezătorul, arătând spre

¹⁵ Ramm, op. cit., pp. 62-63.

Metode și reguli de interpretare a profeției

29

Isus, a spus: „Iată Mielul lui Dumnezeu“ (Ioan 1:29), este clar că nu a folosit cuvântul „miel“ în acel sens literal obișnuit, care ar fi exclus orice figură de stil sau formă de expresie și ar fi făcut referire la un oarecare miel; ci ceea ce el a dorit să exprime în mod direct și sigur, adică, în sensul literal al cuvintelor sale, a fost că, în sens derivat și figurativ, Isus putea fi numit „Mielul lui Dumnezeu“. În cazul anterior, cuvintele sunt folosite cu sens literal obișnuit; în al doilea caz, cu sens figurativ. Faptul că textul din Sfânta Scriptură are sens literal (obișnuit sau metaforic, cum tocmai a fost explicat mai sus), adică o însemnătate directă și sigură intenționată de scriitorii inspirați, este un adevăr atât de clar în sine, și în același timp atât de recunoscut în mod universal, încât ar fi zadarnic să insistăm asupra lui aici... Are vreun pasaj din Sfânta Scriptură mai mult decât un singur sens literal?... Cu toții recunosc că, din moment ce cărțile sfinte au fost scrise de oameni și pentru oameni, autorii lor s-au conformat în mod natural celor mai elementare reguli ale vieții umane, care pretind ca doar un singur sens precis să fie direct intenționat prin cuvintele folosite de vorbitor sau scriitor...“¹⁶

Observăm așadar că literalistul nu neagă existența limbajului figurativ. Totuși, literalistul neagă faptul că asemenea figuri de stil trebuie interpretate în așa fel încât să fie distrus adevărul literal intenționat de folosirea acelor figuri de stil. Adevărul literal este scos la lumină cu ajutorul simbolurilor.

III. Nouă reguli de interpretare a profeției

Interpretarea profeției necesită îndreptarea atenției asupra aceluiași considerații privitoare la cuvinte, context, gramatică și conjuncturi istorice – care sunt de fapt principiile acceptate în orice domeniu de interpretare. Terry o spune în felul următor:

„... Se va vedea că, deși acceptăm realitatea caracteristicilor mai diferite ale profeției, va trebui totuși să folosim în interpretarea ei aceleași principii importante ca în interpretarea

---

¹⁶ Francis E. Gigot, *General Introduction to the Study of Holy Scriptures*, pp. 386-87.

altor scrieri antice. Mai întâi, trebuie să ne hotărâm asupra poziției istorice a profetului; apoi, asupra obiectivului și planului cărții sale; apoi, asupra folosirii și împrumutului de cuvinte și simboluri; și, în cele din urmă, trebuie să facem o comparație amplă de diferențiere a textelor paralele.¹⁷

În acest proces, nu ar trebui să ne lipsească nici anumite liste de reguli care să ne îndrume în interpretarea profeției.¹⁸ Probabil că cele sugerate de Ramm sunt cele mai utile:

„(1) Stabilește contextul istoric al profetului și profeției. (2) Stabilește însemnătatea completă și semnificația tuturor numelor proprii, a evenimentelor, referințelor geografice, a referințelor făcute la obiceiuri sau cultură și a referințelor făcute la floră și faună. (3) Stabilește dacă pasajul este profetic sau didactic. (4) Dacă este profetic, află dacă este împlinit, neîmplinit, sau condițional. (5) Stabilește dacă aceeași temă sau același concept mai este abordat și altundeva. (6) Nu uita: păstrează viu în minte curgerea pasajului, de ex.: fii atent la context. (7) Observă acel element al profeției care este pur local sau temporal. (8) Ia interpretarea literală a profeției ca ghid strict în interpretarea profetică.”¹⁹

1. Interpretează literal. Poate că prima considerație în raport cu interpretarea profeției este că, la fel ca în toate celelalte domenii de interpretare biblică, aceasta trebuie interpretată literal. Indiferent de forma prin care este făcută revelația profetică, acea formă descrie un adevăr literal. Datoria celui care face interpretarea este să descopere acel adevăr. Davidson spune:

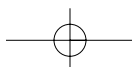
„Acesta îl consider a fi primul principiu în interpretarea profetică – citirea literală a profeției – a presupune că înțelesul literal este intenția lui – că el oscilează între realități, nu simboluri, între lucruri concrete, precum oameni, și nu între abstracții precum Biserica, Cuvântul, etc.”²⁰

¹⁷ Ibid., p. 418.

¹⁸ Vezi Ramm, op. cit., pp. 157-162 pentru a vedea o sumarizare a regulilor mai multor autori și hermeneuți.

¹⁹ Ramm, op. cit., pp. 163-73.

²⁰ A. B. Davidson, *Old Testament Prophecy*, p. 167.

Metode și reguli de interpretare a profeției

31

Motivul pentru adoptarea metodei neliterale este, aproape fără excepție, dorința de a evita interpretarea evidentă a pasajului în discuție. Dorința de a aduce învățătura Scripturii în armonie cu anumite sisteme doctrinare pre-determinate, în loc de a aduce doctrina în armonie cu Scriptura, este ceea ce a ținut vie de fapt această metodă.

Fără îndoială că sprijinul cel mai ferm al folosirii metodei literale de interpretare a profețiilor vine din observarea metodei folosite de Dumnezeu pentru aducerea la îndeplinire a profețiilor care s-au împlinit deja. Masselink spune:

„Putem așadar deriva metoda noastră de interpretare pentru împlinirea profeției din ceea ce s-a împlinit, deoarece putem deduce cu certitudine principiile pentru profețiile neîmplinite din profețiile care s-au împlinit și care sunt relatate în Noul Testament.”²¹

Din perspectiva noastră în timp, profeția se împarte în ceea ce s-a împlinit deja și ceea ce încă nu s-a împlinit. Din punctul de vedere al lui Dumnezeu, profeția este o unitate, indivizibilă ca timp. Deoarece aceasta este o unitate, și prin urmare indivizibilă, metoda folosită în profețiile care s-au împlinit deja, trebuie să fie metoda folosită și pentru profețiile care încă așteaptă să se îplinească în viitor. În domeniul profețiilor împlinite este imposibil să găsești vreo profeție care să se fi împlinit în vreun alt fel decât literal. Noul Testament nu cunoaște o altă formă de împlinire a profeției Vechiului Testament. Așadar, Dumnezeu a stabilit Principiul Său Divin. Feinberg a spus:

„Profețiile care s-au împlinit trebuie să stabilească modelul pentru interpretarea profețiilor care nu s-au împlinit încă. Singura modalitate de a cunoaște cum va împlini Dumnezeu profețiile în viitor este aceea de a privi cum a făcut-o în trecut. Toate profețiile despre Mesia care suferă s-au împlinit literalmente la prima venire a lui Cristos. Deci nu avem nici un motiv să credem că profețiile despre Mesia cel glorificat și care domnește se vor împlini în vreun alt mod.”²²

Concluzia trebuie să fie că metoda literală folosită în Noul Testament

²¹ William Masselink, *Why Thousand Years?*, p. 36.

²² Feinberg, op. cit., p. 39.

Biserica în vremea sfârșitului

32

pentru împlinirea profețiilor stabilește faptul că metoda literală este metoda folosită de Dumnezeu pentru împlinirea profeției.

2. Interpretează în armonie cu profețiile. A doua regulă este descrisă în 2 Petru 1:20-21, unde autorul afirmă că nici o profeție „nu se tâlcuiește singură”. Profeția trebuie interpretată în armonie cu întregul program profetic. Feinberg spune:

„Există mai multe legi bine-definite pentru interpretarea profeției. Scriptura însăși o descrie pe prima și cea mai esențială dintre acestea toate. Petru ne spune, în cea de-a doua sa epistolă, că „nici o prorocie din Scriptură nu se tâlcuiește singură”. Prin aceasta el nu spune că nici o persoană individuală nu poate interpreta profeția. Ideea intenționată de apostol aici este că nici o profeție din Cuvânt nu trebuie interpretată doar în relație cu ea însăși... ci trebuie luate în considerare toate celelalte porțiuni de revelație profetică. Fiecare profeție face parte dintr-o schemă minunată de revelare; pentru a afla adevărata semnificație a întregii scheme profetice trebuie să ținem cont și de relația dintre părțile acelu plan ca întreg.”²³

Acest lucru cere însă un studiu foarte atent, nu doar a temei generale a profeției, ci și a tuturor pasajelor legate de o anumită temă, pentru dobândirea unei imagini armonioase, deoarece o profeție va aduce lumină asupra alteia.

3. Observă perspectiva profeției. Evenimentele care au o anumită legătură unele cu altele și fac împreună parte dintr-un program, sau un eveniment obișnuit pentru un alt program, dar care face o referire dublă, pot fi puse laolaltă într-o singură profeție chiar dacă sunt foarte separate ca împlinire. Feinberg spune:

„... în interpretarea profeției... trebuie acordată atenția cuvenită perspectivei. Anumite evenimente din viitor sunt grupate împreună într-un singur grup de viziuni, deși ele se află la distanțe diferite. Lucrul acesta este adevărat mai ales despre profețiile așa-numiților profeți mari care adeseori au grupat laolaltă, aproape fără a face vreo diferență, profeții privitoare la captivitatea babiloniană, evenimentele Zilei

---

²³ Ibid., p. 37.

Domnului, întoarcerea din Babilon, împrăștierea lui Israel în lume și revenirea lor viitoare din toate colțurile lumii.²⁴

Ignorarea acestui principiu va produce confuzie.

4. Observă relațiile de timp. După cum a fost arătat deja mai devreme, evenimentele care sunt foarte separate ca timp de împlinire pot fi tratate ca o singură profeție. Lucrul acesta este adevărat mai ales când este vorba de profețiile despre Cristos, unde evenimentele primei și celei de-a doua veniri sunt discutate împreună ca și cum ar avea loc în același timp. În același fel, prima și cea de-a treia împrăștiere a evreilor sunt văzute în profeție ca având loc fără întrerupere. Feinberg face referire la acest principiu, spunând:

„O altă regulă a interpretării profetice este ceea ce este cunoscut ca scurtare, care potrivit lui Arthur Pierson, poate lua una din mai multe forme. Două sau mai multe evenimente cu caracter asemănător pot fi descrise de un profil comun... Mai mult, un exemplu obișnuit și important de scurtare este evident acolo unde evenimentele viitoare sunt puse față în față, deși există o mare diferență de timp între împlinirile lor.”²⁵

Este important să observăm că profetul s-ar putea să vadă anumite evenimente separate ca fiind continue, fie că este vorba de lucruri din trecut, prezent sau viitor.

5. Interpretează profeția cristologic. Tema centrală a profeției este Domnul Isus Cristos. Persoana și lucrarea Lui sunt tema centrală a întregii relatări profetice. Petru scrie:

„Prorocii, care au prorocit despre harul care vă era păstrat vouă, au făcut din mântuirea aceasta ținta cercetărilor și căutării lor stăruitoare. Ei cercetau să vadă ce vreme și ce împrejurări avea în vedere Duhul lui Cristos, care era în ei, când vestea mai dinainte patimile lui Cristos și slava de care aveau să fie urmate (1 Pet. 1:10-11).“

Ioan scrie: „... mărturia lui Isus este duhul prorociei“ (Apoc. 19:10). Amândoi subliniază același lucru.

²⁴ Ib id., p. 38.

²⁵ Ibid.

Biserica în vremea sfârșitului

34

6. Interpretează istoric. Este aproape inutil să mai spunem că înainte ca cineva să facă interpretare el trebuie să cunoască contextul istoric al profetului și profeției. Ramm spune: „studiul istoriei este absolut primul pas de început în orice studiu al profeției, indiferent dacă profeția este didactică sau predictivă.”²⁶

Studiul contextului istoric va include „întreaga semnificație și însemnătate a tuturor numelor proprii, a evenimentelor, a referințelor geografice, a referințelor la obiceiuri sau cultură și a referințelor la floră și faună.”²⁷

7. Interpretează gramatical. Am vorbit mai devreme despre acest subiect așa încât aici nu este nevoie decât să amintim celor ce fac interpretarea profeției că regulile stricte care guvernează interpretarea gramaticală trebuie aplicate acestui domeniu de studiu nu cu mai puțină atenție.

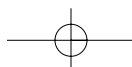
8. Interpretează potrivit cu regula dublei referințe. Acest aspect a fost de asemenea tratat mai devreme. Este suficient aici să amintim că adeseori în profeție poate exista o perioadă apropiată și una îndepărtată. Este posibil ca perioada apropiată să-și fi văzut împlinirea sau chiar ca amândouă să facă parte din profețiile împlinite. Încă o dată, poate exista referire dublă la două evenimente cu caracter asemănător, amândouă făcând parte dintr-un viitor îndepărtat. Faptul că o parte din profeție s-a împlinit, lăsând restul profeției neîmplinite, nu face loc folosirii metodei neliterale pentru împlinirea porțiunii neîmplinite, ci o asemenea împlinire parțială promite împlinirea deplină, literală, viitoare a întregii profeții.

9. Interpretează consecvent. Amestecarea metodelor de interpretare în domeniul profeției este inadmisibilă. O singură metodă trebuie adoptată și folosită cu consecvență pe tot parcursul. Putem spune cu certitudine că problema interpretării profeției este problema consecvenței. Inconsecvența noastră în aplicarea principiilor hermeneutice este în strânsă corelație cu concluziile și interpretările noastre greșite. Respectarea acestor reguli de bază ale interpretării profetice ne va ajuta la interpretarea corectă a Scripturii.

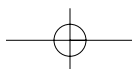
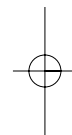
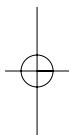
²⁶ Ramm, op. cit., p. 163.

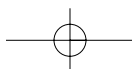
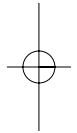
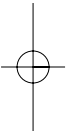
²⁷ Ibid., p. 164.

Metode și reguli de interpretare a profeției

II

A DOUA VENIRE A LUI ISUS CRISTOS

A doua venire a lui Isus Cristos este propovăduită cu claritate de Biblie. În unele locuri este numită și „a doua arătare“. La sfârșitul lucrării Sale pământești, Cristos a spus ucenicilor Săi în odaia de sus: „Mă voi întoarce“ (Ioan 14:3). Autorul epistolei către Evrei a preluat aceste cuvinte și a declarat credincioșilor: „Se va arăta a doua... ca să aducă mântuirea celor ce-L așteaptă“ (Evr. 9:28). Ideea aceasta este exprimată adesea printr-o varietate de modalități pe parcursul Noului Testament.

Specialiștii în interpretarea Bibliei se împart în mai multe școli de interpretare a întrebărilor puse de doctrina chiliasmului. Întrebările puse de chiliasm, deși multă vreme considerate neimportante în domeniul studiilor și interpretării Bibliei, au ajuns să fie considerate ca doctrine de bază datorită efectului lor determinant asupra întregului domeniu teologic.

„*Chiliasmul*, numit așa datorită... însemnătății lui (*chilioi*), „o mie de ani“ – se referă în general la doctrina despre mileniu, sau la era împărăției care are să vină. Și după cum este definit în Enciclopedia Britanică (ed. 14, s.v.) este „credința că Cristos va reveni pentru a domni o mie de ani...“ Această caracteristică specifică acestei doctrine spune că El va reveni înainte de cei o mie de ani, iar cei o mie de ani vor fi caracterizați de prezența Sa personală și exercitarea autorității Sale de drept, ceea ce va face posibile și va sprijini toate binecuvântările profețite pentru aceea perioadă pe pământ. Termenul *chiliasm* a fost înlocuit de premilenism; și... termenul acesta implică mult mai mult decât simpla referire la cei o mie de ani. Este vorba de fapt despre acei o mie de ani care se vor intercala între prima și a doua înviere din morți a umanității... În acești o mie de ani... fiecare dintre legămintele pământești cu Israel va fi îndeplinit... Toate așteptările relatate de Vechiul Testament se vor împlini, începând de la împărăția pământ-

Biserica în vremea sfârșitului

tească, gloria Israelului și șederea promisului Mesia pe tronul lui David în Ierusalim.“¹

I. Diferite teorii despre a doua venire a lui Cristos

Există două grupuri diferite de teorii despre a doua venire a lui Cristos: neadevate și complet false. Teoriile neadevate sunt corecte până la un punct, dar le lipsesc unele aspecte care le-ar face corecte. Doctrinile false nu prezintă nici o caracteristică ce ar putea fi considerată corectă.

1. Teorii neadevate

Dintre teoriile neadevate, 6 sunt mai semnificative.

(a) Teoria spirituală. Argumentul principal adus de această teorie este că Cristos a venit prin Duhul Sfânt în ziua Cincizecimii.² Imediat după ce Isus a spus „Mă voi întoarce“ (Ioan 14:3), El a spus că va trimite pe Duhul Sfânt (Ioan 14:16-17); deci, spun ei, prin venirea Duhului Sfânt, Cristos însuși a venit la ei (Ioan 14:18). Nu putem nega faptul că există o oarecare măsură de adevăr în această teorie. Cristos a venit în esența Sa spirituală odată cu venirea Duhului Sfânt. Dar este de asemenea adevărat că, în același fel, și Tatăl a venit prin Duhul Sfânt (Ioan 14:23). Greșeala constă în confundarea prezenței spirituale a lui Cristos cu prezența Sa vizibilă, fizică, în trup, în același trup în care S-a înălțat la cer.

Cel mai bun răspuns pentru un asemenea argument se află în cuvintele rostite de Petru în ziua Cincizecimii și în perioada imediat următoare. Petru a confirmat că Domnul cel înviat și înălțat L-a trimis pe Duhul Sfânt în ziua Cincizecimii (Fapte 2:32-33). Același Petru, câteva zile mai târziu, a spus clar că Domnul urmează „să trimită... pe Isus Cristos“ (Fapte 3:20) – eveniment total diferit de coborârea divină de la Cincizecime. A doua venire a lui Cristos face așadar parte din viitor. Walvoord rezumă această teorie astfel:

„Una dintre teoriile moderne despre revenirea Domnului este așa-numita teorie spirituală, care identifică venirea lui Cristos cu procesul continuu de acceptare a lui Cristos în Biserica Sa, proces care include mai multe evenimente precise. William Newton Clarke, de exemplu, susținea că promisiunile celei de-a doua veniri au fost împlinite prin „prezența Sa spirituală în mijlocul poporului Său“, prezență începută odată cu

¹ Lewis Sperry Chafer, *Systematic Theology*, IV, 264-65.

² James H. Snowden, *The Coming of the Lord*, pp. 133-35.

A doua venire a lui Cristos

39

venirea Duhului Sfânt în ziua Cincizecimii, urmată de căderea Ierusalimului și, în cele din urmă, finalizată prin progresul spiritual continuu din Biserică. Cu alte cuvinte, nu este vorba despre un singur eveniment, ci sunt incluse toate evenimentele erei creștine, evenimente care constituie de fapt lucrarea lui Cristos. (Această teorie este)... susținută de mulți teologi liberali de astăzi.”³

(b) Teoria judecății. Această teorie echivalează a doua venire a lui Cristos cu distrugerea Ierusalimului. În ultimul Său discurs profetic din lucrarea Sa pământească, Cristos i-a avertizat pe ucenici cu privire la lucrurile care aveau să se întâmple cu Templul. Aceasta i-a făcut pe ucenici să-L întrebe: „Spune-ne, când se vor întâmpla aceste lucruri? Și care va fi semnul venirii Tale și al sfârșitului veacului acestuia?” (Mat. 24:3). A fost greșit presupus că discursul de pe muntele Măslinilor intenționa să răspundă acestor întrebări. În acel discurs, El a spus: „nu va trece neamul acesta până se vor întâmpla toate aceste lucruri” (Mat. 24:34). Cu altă ocazie, în legătură cu aceeași învățătură de bază, Cristos a spus: „unii din cei ce stau aici nu vor gusta moartea până nu vor vedea pe Fiul omului venind în Împărăția Sa” (Mat. 16:28).

Sâmburele de adevăr al acestei teorii este că distrugerea Ierusalimului a fost judecata divină executată de Cristos. Cristos este singurul Judecător (Ioan 5:22), și, în sensul acesta, El a venit ca judecător împotriva Ierusalimului. Dar, fiecare asemenea eveniment poate fi echivalat, într-un sens, cu venirea în putere a lui Cristos. Totuși, este greșit să confundăm demonstrația providențială a puterii Sale cu venirea iminentă în persoană, în trup vizibil, a Domnului Isus Cristos. Generația care va fi martoră la aceste evenimente va fi cea contemporană începerii evenimentelor în discuție (Mat. 24:34). Aceia care L-au urmat pe Cristos și care urmau să-L vadă venind în Împărăția Sa, L-au văzut pe muntele schimbării la față (Mat. 17:1-7; vezi 2 Pet. 1:16-18).

Cartea Apocalipsa a fost scrisă în perioada de douăzeci, douăzeci și cinci de ani după distrugerea Ierusalimului, iar venirea lui Cristos era încă privită ca făcând parte din viitor (Apoc. 22:7, 12, 20). Lucrul acesta ne motivează să examinăm din nou profeția lui Cristos de pe muntele Măslinilor. Din relatarea lui Luca este foarte evident că distrugerea viitoare

³ John F. Walwood, „The Millennial Issue in Modern Theology“, *Biblioteca Sacra*, 106:44, Ianuarie, 1948.

Biserica în vremea sfârșitului

40

a Ierusalimului era ceva iminent atât timp cât puterea Neamurilor era în creștere. „Atunci vor vedea pe Fiul omului venind pe un nor cu putere și slavă mare“ (Luca 21:27; vezi vv. 20, 24).

(c) Teoria convertirii. Această teorie susține că a doua venire a lui Cristos trebuie văzută ca având loc atunci când El vine în inima credinciosului.⁴ Teoria aceasta se bazează pe pasaje precum Ioan 14:21, 23, unde Cristos spune că El vine în inima credinciosului pentru a rămâne acolo veșnic. Este adevărat că lucrul acesta se întâmplă atunci când Duhul Sfânt intră în inimă, prin nașterea din nou. „Dacă aude cineva glasul Meu și deschide ușa, voi intra la el“ (Apoc. 3:20). Da, acesta este un moment prețios, experimentat odată cu convertirea și trebuie înțeles ca o venire spirituală a Domnului Isus Cristos.

Dar, este o greșeală enormă să confundăm această experiență spirituală cu venirea literală și trupească a Domnului Isus Cristos a doua oară. „Cristos în voi“ este de fapt „nădejdea slavei“ (Col. 1:27). Iar „când Se va arăta Cristos, viața voastră, atunci vă veți arăta și voi împreună cu El în slavă“ (Col. 3:4). La momentul celei de-a doua veniri a Lui, trupul smeririi noastre va fi preschimbat „și-l va face asemenea trupului slavei Sale“ (Filp. 3:21).

(d) Teoria morții. Potrivit acestei teorii, a doua venire a lui Cristos nu are loc decât în momentul morții credinciosului.⁵ Susținătorii acestei teorii citează Psalmul 23:4 ca argument: „Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morții, nu mă tem de nici un rău, căci Tu ești cu mine“. Ioan 14:1-3 este de asemenea interpretat în același sens: la moarte, Cristos vine să ia sufletul celui credincios și îl duce în casa Tatălui unde va trăi veșnic cu Domnul Isus Cristos.

Există o fărâmbă de adevăr și în această teorie. Când Ștefan era ucis cu pietre afară din Ierusalim, el s-a uitat în sus și a văzut cerul deschis și pe Isus stând la dreapta lui Dumnezeu. În acel ceas de martiraj, el a spus: „Doamne Isuse, primește duhul meu!“ (Fapte 7:59). Într-adevăr, Cristos a primit duhul lui, și El primește sufletul fiecărui credincios la moarte, dar El nu părăsește cerul pentru a face lucrul acesta. Așadar greșeala constă de fapt în confundarea lucrării harului lui Cristos cu revenirea Sa în trup pe pământ.

Răspunsul cel mai bun adus împotriva acestei teorii este 1 Tesaloniceni 4:13-17. În acest pasaj, ni se spune că Cristos va coborî din cer. El va învia

⁴ James H. Snowden, *The Coming of the Lord*, pp. 138-40.

⁵ Ibid., pp. 140-41.

A doua venire a lui Cristos

41

trupurile sfinților și Se va alătura duhurilor acestora. Dar, El va face ceva și sfinților care vor fi în viață. Aceștia vor fi schimbați, atât cei vii cât și cei înviați, și se vor înălța la cer pentru a fi împreună cu Domnul. Pasajul acesta se referă la a doua venire a lui Cristos și face o distincție clară între această experiență și moarte.

(e) Teoria post-milenistă. Această teorie plasează cea de-a doua venire a lui Cristos la sfârșitul mileniului, ⁶ admitând astfel ideea venirii iminente, literale, personale și în trup a lui Cristos. Greșeala acestei teorii o reprezintă perioada în care va avea loc această venire. Presupunerea acestei teorii este că va exista o înviere generală și o judecată a celor mântuiți și a celor nemântuiți, iar după aceea, victoria progresivă a Evangheliei va culmina cu cea de-a doua venire a lui Cristos și cu începerea perioadei de sfârșit. Această teorie citează pasaje precum Ioan 5:28-29, Matei 16:27, 25:31-46, 2 Petru 3:3-13.

Teoria post-milenistă, populară printre teologii legământului din perioada post-reformistă, susține, potrivit lui Walvoord, că:

„... prin predicarea Evangheliei, întreaga lume va fi creștinată și adusă la supunere față de Evanghelie, înainte de revenirea lui Cristos. Numele acestei teorii este derivat din faptul că, potrivit acestei teorii, Cristos va reveni după mileniu (aşadar, post-milenism).“⁷

Așteptarea constantă a credincioșilor ar fi zadarnică dacă a doua venire ar avea loc la sfârșitul mileniului. Dar aceasta ar însemna enorm de mult pentru cei care speră să facă parte din acea eră viitoare glorioasă care va fi începută prin a doua venire a lui Cristos (Mat. 24:42-44).

(f) Teoria amilenistă. Pretenția acestei teorii este că nu va fi nici un mileniu, ci binele și răul se vor dezvolta în paralel până la sfârșit, când Cristos va reveni în mod literal și vizibil pentru a pune capăt existenței umane și pentru a aduce veșnicia.⁸ Această teorie recunoaște pe bună dreptate că răul va spori mult până la revenirea lui Cristos. Pilda grâului și a neghinei (Mat. 13:36-43) sprijină cu certitudine această concluzie. Dar greșeala gravă este că această teorie neagă domnia de o mie de ani a lui Cristos.

⁶ Loraine Boettner, *The Millennium*, pp. 3-105. De asemenea David Brown, *Christ's Second Coming*.

⁷ John F. Wolvoord, „The Millennial Issue in Modern Theology“, *Biblioteca Sacra*, 106:44, Ianuarie 1948.

⁸ George L. Murray, *Millennial Studies*, pp. 83-94.

Biserica în vremea sfârșitului

42

Răspunsul cel mai potrivit adus acestei teorii este doctrina Împărăției mediatoriale (vezi cap. 8). Analiza obiectivă și de profunzime a acestei doctrine din Scriptură va oferi material din abundență, material care nu-și va găsi o explicație satisfăcătoare decât prin a doua venire a lui Cristos și începerea domniei Lui peste o împărăție de o mie de ani.⁹

Negarea existenței împărăției milenare pământești este atât nebiblică cât și nefilosofică. Într-un asemenea context ca cel propus de această teorie, nu există nici un fel de punte de tranziție de la era păcătoasă la cea veșnică și fără păcat. Mai mult, viața în trup, aici pe pământ, este privită ca fiind josnică. Această teorie nu dă nici un răspuns la întrebarea legată de crearea omului la început. Dar, instaurarea și trăinicia împărăției de o mie de ani – la cea de-a doua venire a lui Cristos – care spune că oamenii vor trăi atunci în trup și se vor bucura de binecuvântări fizice pe pământ – constituie o filosofie perfect satisfăcătoare.

2. Teorii absolut false

Există trei teorii false despre a doua venire a lui Cristos, teorii considerate importante.

(a) Teoria „nu a plecat niciodată“. Aparținând în totalitate domeniului liberal al creștinismului, această teorie are la bază negarea învierii trupesti a lui Cristos. Aceasta insistă că Cristos trăiește astăzi doar ca duh. Iar, duhul, în sens filosofic, nu se supune relațiilor spațiale. Așadar, spun ei, este zadarnic să vorbim despre o a doua venire a lui Cristos. De fapt, potrivit acestei teorii, Cristos nu a plecat niciodată, deci nu se poate spune că va reveni.

Deoarece potrivit acestei teorii Cuvântul lui Dumnezeu nu este o sursă din care să se poată obține informații valide, putem aduce foarte puține argumente împotriva acestei teorii. Citarea Scripturii nu ajută la nimic. Dar, dacă cei care susțin asemenea păreri ar asculta ce spune Biblia, probabil că Ioan 14:1-3 ar fi pasajul cel mai indicat a fi citat. Aici, într-un limbaj explicit, Isus însuși spune că va reveni pe pământ.

(b) Teoria venirii secrete. Martorii lui Iehova folosesc această teorie, care pretinde că Isus Cristos a revenit deja în secret în 1847. De atunci, Cristos răstoarnă împărățiile lumii și este în proces de instaurare a împărăției Sale. Schemele cronologice ale fostului pastor Russell, și ale urmașilor lui nu sunt originale, dar nici nu folosesc un sistem bine definit și verificabil. Implicată acestui sistem teologic este negarea învierii fizice a

---

⁹ Oswald T. Allis, *Prophecy and the Church*, pp. 2-6.

A doua venire a lui Cristos

43

lui Cristos. Potrivit acestei teorii, moartea înseamnă anihilare, iar aceasta face ca învierea lui Cristos să fie o realitate imposibilă, prin urmare, făcând imposibilă și revenirea lui Cristos în trupul în care a trăit.

Din moment ce acest sistem se bazează pe stabilirea anumitor date specifice în timp, probabil că răspunsul cel mai potrivit este tocmai vidul dintre săptămâna numărul șaizeci și nouă și cea de-a șaptezecă din profeția lui Daniel (Dan. 9:24). În această perioadă se desfășoară întreaga eră a Bisericii, eră de durată necunoscută, și de aceea stabilirea unor date specifice este imposibilă. Mai mult, evenimentele profețite pentru perioada imediat următoare venirii lui Cristos după Biserica Lui nu au fost împlinite în totalitate (Mat. 24:21-27). Orice învățătură care pretinde că învierea face parte din trecut este eronată, dar și periculoasă deoarece ar putea stinge credința unora (2 Tim. 2:17-18).

(c) Teoria înțelepciunii esoterice. Această teorie este folosită de sisteme religioase precum cele ale teozofiei și științei creștine, sisteme care nu sunt decât niște renașteri ale gnosticismului din secolele primare. Cristos este astfel transformat într-o idee sau informație exterioară. Acest fel de religie este tot timpul în căutarea unui învățător pe care să-L poată identifica cu Cristosul reîncarnat, iar această reîncarnare o numesc a doua venire a lui Cristos.

Asemenea pretenții lovesc în plină forță adevărul creștin cu privire la cea de-a doua venire în trup a lui Cristos. La fel cum Satan s-a opus direct primei venitii a lui Cristos în trup (1 Ioan 4:1-3), aceleași atacuri diabolice au fost plănuite și împotriva celei de-a doua venitii în trup a lui Cristos (2 Ioan 7).

Această analiză a diferitelor teorii despre cea de-a doua venire a lui Cristos ne oferă fundalul necesar pentru examinarea doctrinei biblice despre a doua venire a lui Cristos. Această prezentare succintă ajută la formarea unei păreri solide despre importanța acestei doctrine.

3. Teoria premilenistă

Teoria premilenistă este teoria care susține că Cristos va reveni pe pământ, în mod literal și în trup, înainte de începerea erei de o mie de ani, și, prin prezența Sa, va fi instituită o Împărăție peste care El va domni. În această Împărăție, legămintele făcute cu Israel vor fi împlinite în totalitate. Această Împărăție va dura o mie de ani, după care Fiul va da Tatălui domina, domnie care se va contopi cu Împărăția Lui cea veșnică. Caracteristica de bază a acestei poziții este faptul că aceasta susține că Scriptura trebuie să se îplinească atât literal cât și simbolic. De fapt, aceasta este însăși

Biserica în vremea sfârșitului

esența acestei doctrine. Allis, un amilenist înflăcărat, recunoaște: „Profețiile Vechiului Testament, dacă sunt interpretate literal, nu pot fi văzute ca fiind deja împlinite sau ca fiind posibil să fie împlinite în această eră prezentă.”¹⁰ Așadar, nu este ceva extravagant să spunem că diferențele dintre aceste teorii sunt delimitate de alegerea metodei de interpretare folosită.

II. Doctrina celei de-a doua veniri a lui Cristos în biserica primară

În general, în ce privește revenirea lui Cristos, este acceptat faptul că părerea bisericii din secolele imediat următoare erei apostolice a fost una premilenistă. Allis, un amilenist spune:

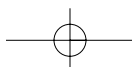
„(Premilenismul) era de obicei susținut de biserica primară, dar cât de mult nu se poate ști cu precizie. Dar accentul pe care îl puneau mulți dintre susținătorii lui pe răsplătirea pământească și umană a provocat mari împotriviri; aceasta a fost în mare înlocuită de teoria „spirituală” a lui Augustin. A reapărut în forme extravagante în perioada Reformei, cu speță printre anabapțiști. Bengel și Mede au fost printre primii teologi moderni de clasă care au susținut-o. Doar la începutul secolului trecut a ajuns să fie o teorie importantă a vremurilor moderne. De atunci, devine tot mai populară; tot mai dese sunt pretențiile că cei mai mulți lideri bisericești evanghelici de astăzi sunt premileniști.”¹¹

Whitby, cunoscut ca fondator al post-milenismului, scrie:

„Doctrina mileniului, sau domnia de o mie de ani a sfinților pe pământ, este respinsă acum de romano-catolici și de cea mai mare parte a protestanților. Totuși a fost susținută de cei mai buni creștini, timp de două sute cincizeci de ani, în tradiția apostolică. Așadar aceasta a fost susținută de mulți părinți din secolul al doilea și al treilea, care vorbeau despre ea ca fiind tradiția Domnului nostru și a ucenicilor Lui și a tuturor credincioșilor care au trăit înainte de ei; care ne redau exact cuvintele în care ne-a fost dată, Biblia care era astfel interpretată atunci; și spun că aceasta era susținută de toți

¹⁰ Oswald T. Allis, *Prophecy and the Church*, p. 238.

¹¹ *Ibid.*, p. 7.

A doua venire a lui Cristos

45

creștinii drept credincioși. A fost acceptată nu doar de partea estică a bisericii, de Papias (în Frigia), Iustin (în Palestina), ci și de Irineu (în Galia), de Nepos (în Egipt), de Apolinariu și Metodiul (în vest și sud), Ciprian și Victorian (în Germania), de Tertulian (în Africa), de Lactanțiu (în Italia) și de Sever, ci și de Conciliul de la Nicea (în jurul anului 325).¹²

Amileniștii recunosc aceste date tocmai pentru că istoria arată faptul că credința premilenistă a fost universală în biserică timp de două sute cincizeci de ani după moartea lui Cristos.¹³ Schaff scrie:

„Punctul cel mai surprinzător al escatologiei din perioada ante-niceană este chiliasmul ei proeminent, sau milenismul, adică credința într-o domnie vizibilă a lui Cristos în glorie pe pământ împreună cu sfinții înviați timp de o mie de ani, înainte de învierea și judecata generală. Într-adevăr, aceasta a fost nu doar doctrina Bisericii, prescrisă de un crez sau de vreo formă de devotament, ci crezul răspândit pretutindeni de către cei mai proeminenți învățători ai ei.”¹⁴

Harnack spune:

„Doctrina celei de-a doua arătări a lui Cristos și a Împărăției apare atât de timpuriu încât s-ar putea pune întrebarea dacă nu cumva ar trebui să fie considerată ca fiind o parte esențială a religiei creștine.”¹⁵

III. Exponenții pre-milenismului

Probabil că lista cea mai atentă a pre-mileniștilor din primele secole este cea făcută de Peters. El enumeră după cum urmează:

1. Susținători ai pre-milenismului din primul secol

a. (1) *Andrei*, (2) *Petru*, (3) *Filip*, (4) *Toma*, (5) *Iacov*, (6) *Ioan*, (7) *Matei*, (8) *Aristo*, (9) *Ioan prezbiterul* – toți aceștia sunt enumerați și de Papias, care, potrivit lui Irineu, a făcut parte din audiența lui Ioan și a fost

¹² Citat de G. N. H. Peters, *Theocratic Kingdom*, I, 482-83.

¹³ Cf. *ibid.*, pentru lista istoricilor care recunosc acest fapt.

¹⁴ Philip Schaff, *History of the Christian Church*, II, 614.

¹⁵ Citat de Chafer, *op. cit.*, IV, 277.

Biserica în vremea sfârșitului

prieten intim al lui Policarp... Această referire la apostoli este în concordanță cu detaliile pe care le-am dovedit: (a) în prima parte a acestui secol, ucenicii lui Isus au susținut părerile iudaice referitoare la domnia lui Mesia, și (b) în loc de a le combate, ei le-au corelat cu a doua arătare. Apoi, (10) *Clement din Roma* (Filip. 4:3), care a trăit în jurul anilor 40-100... (11) *Barnaba*, în jurul anilor 40-100..., (12) *Herma*, în jurul anilor 40-100..., (13) *Ignațiu*, episcop al Antiohiei, care a murit în timpul domniei lui Traian, în jurul anilor 50-115..., (14) *Policarp*, episcop al Smirnei, un ucenic al apostolului Ioan, care a trăit în jurul anilor 70-167..., (15) *Papiu*, episcop al Hierapolisului, care a trăit între anii 80-163...

b. Pe de altă parte, nu poate fi amintit nici un nume, care (1) să poată fi citat cu certitudine împotriva noastră, sau (2) care poate fi citat că ar fi învățat pe alții, sub orice formă sau în orice sens, doctrina oponentilor noștri.

2. Susținători ai pre-milenismului în secolul al doilea

a. (1) *Potiu*, un martir... 87-177..., (2) *Iustin Martirul*, în jurul anilor 100-168..., (3) *Melito*, episcop al Sardisului, în jurul anilor 100-170..., (4) *Egisip*, între anii 130-202..., (5) *Tatian*, între 130-190..., (6) *Irineu*, un martir... în jurul anilor 140-202..., (7) *Bisericile din Viena și Lyons...*, (8) *Tertulian*, în jurul anilor 150-202..., (9) *Hipolit*, între 160-240.

b. Pe de altă parte, nu poate fi prezentat nici un autor, nu poate fi menționat nici măcar un singur nume, care să se fi opus chiliasmului în acest secol... Acum, să mediteze oricine studiază: iată două secole... în care nu a apărut nici o formă de opoziție față de doctrina noastră, ci aceasta a fost sprijinită chiar și de acei oameni, conducători proeminenți, prin care trasăm istoria Bisericii. Ce trebuie să concluzionăm? Că (1) credința generală a Bisericii era chiliastă și (2) o asemenea generalitate și unitate de credință putea fi generată doar... de fondatorii Bisericii creștine și de diaconii aleși de ei.

3. Susținători premileniști din secolul al treilea

a. (1) *Ciprian*, în jurul anilor 200-258..., (2) *Comodiu*, între 200-270..., (3) *Nepo*, episcop de Arsinoe, în jurul anilor 230-280..., (4) *Coraciu*, în jurul anilor 230-280..., (5) *Victorinus*, în jurul anilor 240-303..., (6) *Metodiu*, episcop de Olimp, în jurul anilor 250-311..., (7) *Lactantin*... între 240-330...¹⁶

¹⁶ Citat din Charles C. Ryrie, *The Basis of the Premillennial Faith*, p. 20.

A doua venire a lui Cristos

47

Deși nu toate mărturiile acestor oameni au fost întotdeauna clare, unii dintre ei au argumentat cu pasiune pentru poziția pre-milenită. Clement din Roma a scris:

„În adevăr, curând și deodată se va înfăptui voia Lui, după cum mărturisesc și Scripturile spunând: „El va veni degrabă și nu va întârzia“; și, „Domnul va veni deodată în Templul Său, El, Cel Sfânt, pe care Îl așteptăm“.¹⁷

Iustin Martirul, în Dialogul său cu Trifo, a scris:

„Dar eu, și toți care sunt în toate gândurile creștini, știu că va fi o înviere a morților și o mie de ani în Ierusalimul care va fi atunci reconstruit, adorat și lărgit, după cum declară profeții Ezechiel, Isaia și alții...Și, mai mult, un anume bărbat dintre ai noștri, numit Ioan, unul dintre apostolii lui Cristos, a profețit prin revelația care i-a fost făcută că cei care cred în acest Cristos al nostru vor petrece o mie de ani în Ierusalim, iar apoi va avea loc învierea generală, sau altfel spus, învierea veșnică și judecata tuturor oamenilor.¹⁸

Irineu, episcop de Lions, dă dovadă de o bine-dezvoltată escatologie când scrie:

„Dar după ce Anticristul va distruge toate lucrurile lumii, va domni trei ani și șase luni și va ședea în Templul din Ierusalim; apoi Domnul va veni din cer pe nori, în gloria Tatălui, trimițând pe acest om și pe cei ce-l vor urma în iazul de foc; dar va aduce pentru cei neprihăniți vremea Împărăției, adică, odihna, mult dorita a șaptea zi; și va reda lui Avraam moștenirea făgăduită; aceasta va fi Împărăția în care Domnul a spus că „mulți vor veni de la răsărit și de la apus pentru a ședea alături de Avraam, Isaac și Iacob“...¹⁹

„Așadar, binecuvântarea promisă aparține fără îndoială vremurilor Împărăției, când cei neprihăniți vor domni după ce vor învia din morți.“²⁰

¹⁷ Citat din Charles C. Ryrie, *The Basis of the Premillennial Faith*, p. 20.

¹⁸ Ibid., p. 22.

¹⁹ Ibid., p. 22-23.

²⁰ Ibid., p. 23.

Pentru Tertulian, Iustin și Irineu existau

„... trei clase de oameni: (1) ereticii, care neagă învierea în trup și mileniul. (2) Ortodocșii conservatori care susțin atât învierea cât și Împărăția lui Cristos pe pământ. (3) Credincioșii, care au acceptat adevărul, dar s-au aventurat să alegorizeze și să transforme în metafore toate acele pasaje din Scriptură scrise intenționat cu referire la domnia lui Cristos – sentimentele lor se aseamănă mai degrabă cu cele ale ereticilor, care neagă domnia lui Cristos pe pământ, decât cu cele ale ortodocșilor care o susțin.“²¹

Este așadar evident că Iustin recunoaște că premilenismul este „criteriul ortodoxiei perfecte“. În Dialogul său cu Trifo, tot el scrie: „unii care se numesc creștini, dar sunt nelegiuți, eretici nesăbuiți, învață pe alții doctrine care sunt în toate felurile blasfemiatoare, ateiste și necugetate“.²² De fapt, el ar include pe oricine care neagă premilenismul în această categorie, deoarece inclusese deja pe cei care neagă învierea, o învățătură asemănătoare.

Putem așadar concluziona împreună cu Peters:

„Când analizăm materialul istoric... suntem obligați să concludem că acei autori... care insistă asupra poziției generale a chiliasmului în biserica apostolică și primară au cu siguranță dreptate. De aceea, susținem cu cordialitate pe cei care susțin, așa cum a făcut-o Muncher (C. His., vol 2, p. 415), că „acesta (chiliasmul) a fost universal acceptat de aproape toți învățătorii“ și (pp. 450, 452) ține, împreună cu Iustin, de „întreaga comunitate ortodoxă...“²³

IV. Antagoniștii poziției premileniste

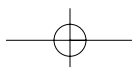
Secolul al treilea a dat naștere primului antagonism față de poziția premilenistă, antagonism ce poate fi văzut de fapt ca fiind pozitiv. Peters rezumă pentru noi:

„În acest secol, pentru prima oară... găsim oponenți față de doctrina noastră. Încă din perioada cea mai timpurie și până

²¹ Daniel Whitby, *Treatise on the Millennium*, citat de Peters, op. cit., I, 483.

²² Citat de D. H. Kromminga, *The Millennium in the Church*, p. 45.

²³ Peters, op. cit., I, 498.

A doua venire a lui Cristos

în prezent... oricine îi poate descoperi pe acești antagoniști, iar noi îi prezentăm aici în ordine cronologică, în funcție de perioada în care s-au dovedit a ne fi adversari. Numărul acestora este patru, dar trei dintre aceștia au fost puternic înverșunați și și-au câștigat repede aderenți... Primul este (1) Caiu (sau Gaiu)... la începutul secolului al treilea..., (2) Clement din Alexandria... profesor în Școala catehetică din Alexandria, cu o enormă influență (asupra lui Origen și a altora) ca profesor, între 193-220..., (3) Origen, în jurul anilor 185-254..., (4) Dionisie, în perioada 190-265... Aceștia sunt campionii menționați ca fiind direct ostili chiliasmului.²⁴

1. Potrivit lui Allis, această opoziție a apărut datorită „accentului pe care mulți dintre advocații lui (chiliasmului) îl puneau pe răsplătirile pământești și plăcerile umane.”²⁵

Se pare că ar fi mai adecvat să afirmăm că această poziție a apărut, în primul rând, datorită tendințelor generale ale școlii alexandrine, a cărui exponent de bază a devenit Origen, care a avut un efect extraordinar de vast asupra întregii lumi teologice. Metoda de spiritualizare folosită de Origen în interpretare a dus la încetarea folosirii metodei literale de interpretare pe care se baza premilenismul. Moșeismul a fost adesea citat în favoarea acestei influențe a lui Origen:

„Moșeismul, după ce a declarat că „înainte de sfârșitul lumii, Mântuitorul trebuie să domnească o mie de ani printre oameni, crez adoptat de mulți din secolele anterioare“, adaugă că „în acest secol, doctrina milenistă a căzut pradă discreditării, mai ales datorită influenței lui Origen, care i s-a opus cu tărie și nu s-a sfiit să o discrediteze... Dar Origen a luptat cu toată tăria împotriva ei; aceasta era o adevărată jignire adusă filosofiei lui; prin sistemul de interpretare biblică pe care îl descoperise, el a dat o nouă direcție acelor texte pe care se bazau patronii acestei doctrine.“ În secolul al treilea, reputația acestei doctrine a scăzut, mai întâi în Egipt, datorită influenței lui Origen... Totuși, nu a putut fi exterminată într-o clipă: încă mai avea suporteri respectabili.

²⁴ Ibid., I, 497.

²⁵ Allis, loc. cit.

Biserica în vremea sfârșitului

Moșeismul arată în multe ocazii cum, prin filosofare violentă, sistemul de interpretare care s-a pornit atât de „răutăcios ca să strice și răstălmăcească fiecare bucățică a Oracolelor sfinte ce contrazic păreri și noțiunile lor filosofice“, a făcut ca interpretarea literală să capituleze în cele din urmă. Astfel, dar, el pune laolaltă interpretările folosite de două sisteme diferite: „El (Origen) vroia să ignore sensul literal și evident al cuvintelor, pentru a căuta un sens enigmatic și ascuns undeva în dedesubturile cuvintelor. Dar suporterii Împărăției pământești a lui Cristos și-au ancorat apărarea doar în sensul natural și logic al anumitor expresii din Biblie.“²⁶

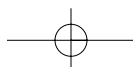
2. Opoziția a apărut datorită doctrinelor false care începeau să schimbe gândirea teologică.

„Gnosticismul... a fost la început cuceritor, și, în timp ce aproape toate doctrinele creștine au avut de suferit, mai mult sau mai puțin, sub această influență modelatoare, doctrina despre Împărăție a devenit, prin manipulării plastice, una foarte diferită de cea biblică și de cea a Bisericii primare... Acesta a lovit din plin în promisiunea domniei Fiului omului ca fiu al lui David. ... Ascetismul, credința în involuția inerență a materiei... i-a fost împotriva... Docetismul... negându-L pe Cristos, la fel cum a făcut și cu realitatea trupului uman al lui Isus, a închis de fapt toate ușile de acces spre înțelegerea Împărăției, spiritualizând nu doar trupul Lui, dar și orice altceva care avea de-a face cu El ca Mesia... Pentru a împăca aceste tendințe opoziționare, a mai apărut încă un grup care presupunea că logica constituie canalul de legătură între cele două, păstrând astfel câte ceva atât din gnosticism cât și din chiliasm, în ce privește interpretarea și spiritualizarea Împărăției în relație cu Biserica...“²⁷

3. Iudaismul renăscut în perioada apostolică a câștigat teren astfel încât s-a ajuns la o vrăjmășie crescândă între evrei și creștinii dintre Neamuri. Acest antagonism a dus în cele din urmă la respingerea mileniului, doar pentru că era „evreiesc“.

²⁶ Peters, op. cit., I, 500.

²⁷ Ibid., I, 501.

A doua venire a lui Cristos

51

„Creștinii „dintre neamuri, în invidia lor față de iudaismul care încerca să-și impună legalismul și ritualul, s-au lăsat duși la o asemenea extremă încât... în cele din urmă, tot ceea ce avea de-a face cu respectul lor față de iudaism a fost dat la o parte, inclusiv mult-așteptata Împărăție a evreilor.“²⁸

4. Unirea Bisericii cu statul, sub Constantin, a cauzat moartea speranței mileniului. Smith, după ce spusese că „intervalul dintre era apostolică și Constantin a fost numită perioada chiliastă de interpretare apocaliptică“, a spus:

„Imediat după triumful lui Constantin, creștinii, scăpați de persecuție și asuprire, ba chiar dominanți și prosperi, au început să nu mai ia în considerare arătarea iminentă a Domnului și să piardă conceptul spiritual al Împărăției Lui, văzând supremația temporală a creștinismului ca împlinire a promisei domniei a lui Cristos pe pământ. Imperiul roman, devenit creștin, nu mai era considerat ca obiect al blestemului profetic, ci ca scenă a derulării mileniului. Dar acest punct de vedere a fost repede contracarat de o interpretare figurată a mileniului, potrivit căreia era vorba de fapt despre domnia lui Cristos în inimile adevăraților credincioși.“²⁹

5. Presiunea făcută asupra scrierilor părinților Bisericii, din partea celor care se opuneau poziției lor, pentru minimalizarea influenței acestora, a îndepărtat accentul de pe această învățătură și a încercat să elimine importanța pe care acea speranță iminentă o avea în viețile și scrierile lor.

6. Influența lui Augustin, care a contribuit mai mult decât oricare altă persoană la gândirea teologică în perioada dintre Pavel și Reformă – prin intermediul căruia amilenismul a fost sistematizat și de la care sistemul roman și-a luat eclesiologia – a constituit un factor considerabil în anihilarea premilenismului.

7. Creșterea puterii bisericii romane, care învăța că ea este Împărăția lui Dumnezeu pe pământ, și capul ei este trimisul lui Cristos pe pământ, a fost de asemenea un factor decisiv.

Este așadar foarte interesant să observăm metodele folosite de oponenții premilenismului pentru a contracara învățăturile acestora.

²⁸ Ibid., I, 504.

²⁹ Citat de Peters, op. cit., I, 505.

„(1) Gaiu și Dionisie au fost primii care au pus sub semnul îndoielii originalitatea și inspirația Apocalipsei, evident fiind faptul că referirile făcute la ea... nu puteau fi altfel îndepărtate. (2) Respingând sensul literal și înlocuindu-l cu unul alegoric sau figurativ, au modificat radical promisiunea și profeția. (3) Anumitor pasaje din Vechiul Testament care vorbeau literalmente despre această doctrină, li s-a discreditat inspirația profetică... (4) Toate acele porțiuni profetice care nu puteau fi convenabil alegorizate și aplicate Bisericii au fost acceptate ca atare și puse în seama cerului pentru împlinire... (5) Promisiunile făcute în mod direct națiunii evreiești au fost considerate fie condiționale, fie simple binecuvântări valabile și pentru Neamuri.“³⁰

Trebuie așadar observat că opoziția față de premilenism a izvorât din inima celor caracterizați de necredință, a căror doctrină generală era condamnată de credincioși de-a lungul istoriei Bisericii. Aceștia s-au opus premilenismului, nu pentru că era nebiblic, ci pentru că acesta contrazicea propriile lor filosofii și metode de interpretare.

V. Mărturia Noului Testament despre a doua venire

Termenul „a doua venire“ nu apare în Noul Testament; acesta apare pentru prima dată în scrierile părinților Bisericii. Dar Noul Testament conține din plin această idee. Expresii sinonime, precum „vine din nou“ (Ioan 14:3) și „apare din nou“ (Evr. 9:28) apar adesea în Noul Testament.

Există un oarecare adevăr în faptul că Cristos a vorbit despre mai multe venituri. În legătură cu Duhul Sfânt, Isus a spus: „Voi veni la voi“ și „vom veni la el“ (Ioan 14:18, 23). În sensul judecății providențiale și spirituale, Cristos a spus bisericii din Efes: „Voi veni la tine curând“ (Apoc. 2:5). Dar aceste „veniri“ nu se suprapun niciodată cu evenimentul măreț escatologic final desemnat de teologie ca fiind „a doua venire“.

Există nouă termeni care trebuie definiți în acest moment. Noul Testament abundă în termeni și expresii referitoare la a doua venire a lui Cristos. Mai jos sunt enumerate nouă, acestea fiind considerate de ajutor în pregătirea studentului pentru analizarea naturii generale a celei de-a doua venituri.

1. *Ho ercomenos*. (gr.) Acest termen înseamnă „cel ce vine“. Acesta a

³⁰ Ibid., I, 502.

A doua venire a lui Cristos

53

ajuns să fie unul dintre titlurile lui Mesia. Ioan Botezătorul l-a folosit spunând: „Tu ești Acela care are să vină ...?” (Mat. 11:3). Mulțimea bucuroasă l-a folosit în ziua intrării Lui triumfătoare: „Binecuvântat este Cel ce vine în Numele Domnului!” (Mat. 21:9). Autorul cărții Evrei l-a folosit mai ales cu referire la a doua venire: „Încă puțină, foarte puțină vreme” și „Cel ce vine va veni și nu va zăbovi” (Evr. 10:37).³¹

2. *Ercomai*. (gr.) Se referă la actul plecării dintr-un loc în altul. Cuvântul acesta este folosit mereu cu referire la a doua venire a lui Cristos (vezi Mat. 24:30; Marc. 14:62; Luca 21:27; Ioan 14:3; 1 Cor. 4:5; 2 Tes. 1:10; 2 Ioan 7; Iuda 14; Apoc. 1:7; 22:7, 12, 20).

3. *Katabano*. (gr.) Folosit pentru a însemna „a coborî, sau a se înălța”, cuvântul acesta pune accentul pe direcția venirii. Acest termen este folosit pentru prima venire a lui Cristos: „M-am coborât din cer” (Ioan 6:38). Dar este de asemenea folosit pentru cea de-a doua venire a lui Cristos: „însuși Domnul, cu un strigăt... Se va coborî din cer” (1 Tes. 4:16).

4. *Heko*. (gr.) Prin însemnătatea lui, acest termen denotă rezultatul venirii; înseamnă de fapt că cineva a venit. Cristos a folosit acest cuvânt în legătură cu prima Sa venire: „Eu am ieșit și vin de la Dumnezeu” (Ioan 8:42). De asemenea, Cristos a folosit același cuvânt pentru a doua Sa venire: „Dacă nu veghezi, voi veni ca un hoț și nu vei ști în care ceas voi veni peste tine” (Apoc. 3:3).

5. *Parousia*. (gr.) Făcând referire la sosire și prezență, acest cuvânt este întâlnit adesea în legătură cu cea de-a doua venire a lui Cristos. Pavel l-a folosit în legătură cu el însuși în așa fel încât să indice adevărata însemnătate a acestui cuvânt: „nu numai când sunt eu de față, ci cu mult mai mult acum, în lipsa mea” (Filp. 2:12). Deoarece cuvântul acesta a ajuns să fie folosit pentru sosirea și prezența unui domnitor, pentru creștinii primitivi a fost foarte la îndemână să folosească acest cuvânt pentru sosirea și prezența lui Cristos pe pământ: „Căci cine este, în adevăr, nădejdea, sau bucuria, sau cununa noastră de slavă? Nu sunteți voi, înaintea Domnului nostru Isus Cristos, la venirea Lui?” (1 Tes. 2:19).

6. *Apokalupsis*. (gr.) Cuvântul acesta este unul compus care înseamnă a dezvălui sau a descoperi, și este de obicei tradus prin „revelație”. Este folosit în multe relații, dar și în legătură cu cea de-a doua venire a lui

---

³¹ În traducerea AV a Apocalipsei apare „Cel care are să vină”(1:4, 8; 4:8; 11:17). Traducerea ASV omite expresia în 11:17. Expresia nu apare în textul grecesc în 16:5. Explicațiile pentru omiterea din 11:17 și 16:5 ar putea fi faptul că Cristos venise deja și că răpirea avusese deja loc.

Biserica în vremea sfârșitului

Cristos. Acest cuvânt este tradus „arătare“ în 1 Petru 1:7, și „venire“ în 1 Corinteni 1:7. Dar în Apocalipsa 1:1, ca de altfel în multe alte pasaje, este tradus „descoperire, revelație“. Cuvântul acesta descrie natura sosirii lui Cristos și a prezenței Lui pe pământ. Aceasta va însemna arătarea gloriei Lui divine.

7. *Phaneroo*. (gr.) Uneori tradus „apariție“ sau „arătare“ (Ioan 2:1; Col. 3:4), sau „manifestare“ (1 Ioan 3:5), acest cuvânt înseamnă a scoate la vedere sau a clarifica și a explica cu simplitate ceea ce exista în ascuns sau era necunoscut. Cuvântul este folosit cu referire la Cristos și la credincioși în 1 Ioan 3:2: „Preaiubiților, acum suntem copii ai lui Dumnezeu. Și ce vom fi, nu s-a arătat încă. Dar știm că atunci când Se va arăta El, vom fi ca El; pentru că Îl vom vedea așa cum este.“

8. *Epiphaino*. (gr.) Însemnând „a aduce la lumină sau în plină vizibilitate“, acest cuvânt a fost folosit de Cristos cu referire la prima Sa venire, când „prin arătarea Mântuitorului nostru Cristos Isus“ (2 Tim. 1:10), au fost revelate viața și imortalitatea. Este de asemenea folosit cu referire la cea de-a doua venire, pentru a face referire specifică la „strălucirea“ prezenței Lui pe pământ (2 Tes. 2:8), la aceea calitate specială pe care o doresc sfinții și care îi face să iubească „arătare“ Lui (2 Tim. 4:8).

9. *Harao*. (gr.) Cuvânt care înseamnă a vedea cu ochii, a fost folosit pentru acea priveliște care va uimi ochii omenirii la cea de-a doua venire a lui Cristos. A fost folosit cu referire la Cristos și prima Lui venire: „Dar v-am spus că M-ați și văzut și tot nu credeți“ (Ioan 6:36). După învierea Lui, se spunea că El S-a „arătat“ lui Simon (Luca 24:34). El „Se va arăta a doua oară... să aducă mântuirea celor ce-L așteaptă“ (Evr. 9:28).

VI. Natura celei de-a doua veniri a lui Cristos

La acest stadiu al discuției, cea de-a doua venire a lui Cristos este prezentată ca fiind unul dintre evenimentele cel mai mărețe. Analiza ce urmează se ocupă în mod special și în totalitate de cea de-a doua venire, fără însă a încerca să intre în detalii despre anumite diferențe și caracteristici specifice.

1. Realitatea esențială

În ceea ce privește realitatea esențială a celei de-a doua veniri a lui Cristos, trebuie să observăm următorii factori:

a) Identitatea personală. La momentul revenirii Lui, identitatea personală a lui Cristos va fi de netăgăduit. „Căci însuși Domnul... Se va coborî din cer“ (1 Tes. 4:16). Pronumele de întărire „însuși“ îl determină pe

A doua venire a lui Cristos

55

Domnul și pe nimeni altul. „Acest Isus“ (Fapt. 1:11) se referă la Cel care va veni din nou.

b) Sensul substanțial literal. Literalitatea substanței revenirii lui Cristos este exprimată în mod clar: „Acest Isus, care S-a înălțat la cer din mijlocul vostru, va veni în același fel cum L-ați văzut mergând la cer“ (Fapt. 1:11). Limbajul folosit aici nu permite altceva decât exactitate în ce privește determinarea persoanei.

c) Vizibilitate fizică. Este de asemenea subliniată vizibilitatea fizică a venirii lui Cristos. Când Cristos S-a înălțat, ucenicii L-au privit până ce a dispărut din ochii lor (Fapt. 1:9). În același fel în care a fost văzut plecând, la fel Se va întoarce (Fapt. 1:11). Când Se va întoarce, credincioșii Îl vor vedea așa cum este (1 Ioan 3:2). De fapt, „orice ochi Îl va vedea (Apoc. 1:7). Acest lucru pune întregul eveniment mai presus de presupusul domeniului al spiritualității.

2. Descrierea oficială

Descrierea oficială a revenirii lui Cristos din cer este făcută cu foarte multe detalii, dar aici vor fi discutate doar trei caracteristici majore.

a) Glorie externă. Cristos Se va întoarce în gloria de care S-a dezbrăcat atunci când a devenit carne și oase (Ioan 17:5). El va reveni „în slava Tatălui Său“ (Mat. 16:27); în slava Sa (Mat. 25:31); „cu o mare slavă“ (Mat. 24:30). Gloria aceasta este gloria externă și vizibilă a lui Dumnezeu. Când S-a schimbat la față, „fața Lui a strălucit ca soarele“ (Mat. 17:2), iar „îmbrăcămintea i s-a făcut albă strălucitoare“ (Luca 9:29; cf. Marc. 9:3), și ucenicii „au văzut slava lui Isus“ (Luca 9:32). La prima Sa venire, Cristos S-a dezbrăcat de gloria Sa, așa încât „înfățișarea Lui n-avea nimic care să ne placă“ (Isa. 53:2); cu alte cuvinte, nu avea nici un fel de glorie împăratească care să-L declare că este Mesia cel trimis din cer. Dar, în cele din urmă, El Se va acoperi cu lumină ca și cu o haină (Ps. 104:2).

b) Putere inerentă. Cristos va reveni cu putere mare pentru a cauza rezultatele necesare instaurării Împărăției Lui. Cei răi vor „avea ca pedeapsă o pierzare veșnică, de la fața Domnului și de la slava puterii Lui“ (2 Tes. 1:9). Cuvântul folosit aici pentru putere face referire la puterea inerentă care face posibilă anumite rezultate (vezi Mat. 24:30). În timpul lucrării Sale pe pământ, Cristos nu și-a folosit niciodată puterea aceasta pentru Sine însuși. De aceea, oamenii încă mai cred despre El că ar fi fost un om disperat, învins și muribund. Dar la cea de-a doua venire, întreaga imagine se va schimba. Atunci, El va fi împuternicit să-și exercite această putere și să se folosească de îngerii puternici (2 Tes. 1:7). Atunci, lumea va vedea o

Biserica în vremea sfârșitului

56

adevărată manifestare de putere.

c) Escortă regală. Revenirea lui Cristos va fi caracterizată și de o escortă regală. Prima Lui venire a fost în umilință și înfrângere, iar la înălțare, părea a fi unul care evadează de pe pământ. Dar în cele din urmă, lucrurile se vor schimba, iar Cristos va reveni ca Erou învingător, în compania creaturilor Lui cele mai mărețe. „Toți sfinții îngeri“ Îl vor însoți (Mat. 25:31), iar numărul lor va fi așa de mare încât va fi imposibil să fie numărați (Apoc. 5:11). Printre ei vor fi și îngerii puterii (2 Tes.1:7) care Îl vor ajuta la adunarea secerișului celor răi și la extirparea oricărui lucru rău din Împărăția Lui (Mat. 13:41-43).

3. Cu totul specială

Modul special al revenirii lui Cristos este prezentat în mod grafic, și este prevestitor și demn de o analiză atentă.

a) Progresivă. Cea de-a doua venire a lui Cristos va fi progresivă ca desfășurare (1 Tes. 5:2). Cuvântul „vine“ este la timpul prezent (în traducerea englezești; deși în traducerea Cornilescu este la viitor, expresia comportă aceeași înseamnăte), marcând mișcarea continuă și neîntreruptă a timpului în direcția acelei zile importante. Autorul cărții Evrei a descris cu măiestrie această caracteristică: „Încă puțină, foarte puțină vreme“ și „Cel ce vine va veni și nu va zăbovi“ (Evr. 10:37).

b) Furișată. Ziua Domnului va veni pe furiș (1 Tes. 7:2). Va veni la fel ca un hoț. Aceasta nu înseamnă că nu vor fi semne, ci pur și simplu înseamnă că nu vor exista semne privitoare la momentul imediat al apariției. În momentele acelea nedeterminate de calcule umane, Cristos va veni peste o lume nepregătită.

c) Pe neașteptate. Revenirea lui Cristos este neașteptată (1 Tes. 5:3). Domnitorii și stăpânitorii omenirii vor spune „pace și liniște“. Cristos va reveni când nimeni „nu se așteaptă“ (Mat. 24:50). „Căci ziua aceea va veni ca un laț peste toți cei ce locuiesc pe toată fața pământului“ (Luca 21:35). Ziua aceea va veni și peste credincioși la fel ca un hoț (1 Tes. 5:4). Dar slujitorul necredincios și rău va spune: „Stăpânul meu zăbovește să vină!“ (Mat. 24:48).

d) Distructivă. Aceasta va fi distructivă în natura ei (1 Tes. 5:30). Atunci vor veni calamități neașteptate peste cei răi. Aceste calamități nu trebuie neapărat interpretate ca anihilare, ci înseamnă ruinare în relație cu scopul pentru care Dumnezeu i-a hotărât încă de la început. Cu privire la acest aspect, Apocalipsa 6-19 ne dă o descriere detaliată.

e) Neașteptată. Ziua aceea va fi neașteptată ca sosire (1 Tes. 5:3).

Cuvântul „neașteptat“ nu înseamnă aici repede și pe furiș. Ilustrația care urmează va clarifica însemnătatea lui: va fi ca durerile nașterii care vin peste o femeie însărcinată. Evenimentul acesta este unul care va veni în ordinea și cu viteza lui normală, dar odată început, procesul va fi ireversibil. Așa va fi ziua revenirii lui Cristos. Cei care ignoră orice avertisment nu vor beneficia nici măcar de pregătirea generată de așteptare (Apoc. 22:7, 12, 20).

f) Inevitabilă. Revenirea Lui va însemna mânia inevitabilă (1 Tes. 5:3). „Nu va fi chip de scăpare“, sunt cuvintele, în mod ciudat potrivite, pentru cei ce zic „pace și liniște“. Această afirmație negativă ne asigură de faptul că odată cu începerea procesului venirii lui Cristos, nu va fi cale de scăpare pentru oameni din fața mâniei suverane și nestinse a lui Dumnezeu.

g) Întunecime spirituală. Ziua lui Cristos va veni într-o perioadă de întunecime spirituală (1 Tes. 5:2-5). Hoțul vine noaptea, dar va veni și lumina zilei după această mare întunecime nelegiuită a lumii. „Noaptea aproape a trecut, se apropie ziua“ (Rom. 13:12). Dar tocmai înainte de ivirea acelei zile, lumea aceasta va ajunge la punctul de cea mai mare întunecime a nopții. Lipsa sensibilității și indiferența față de păcat sunt rezultatul filosofiilor care susțin că această ordine a lucrurilor este permanentă și deci nu este nevoie de frică în fața pericolelor. Oamenii vor spune: „Unde este făgăduința venirii Lui? Căci de când au adormit părinții noștri, toate rămân așa cum erau de la începutul zidirii!“ (2 Pet. 3:3-4).

4. Timpul general

Privind la întregul eveniment, vremea revenirii lui Cristos include o serie de detalii.

a) Viitor. Cea de-a doua venire a lui Cristos este un program care aparține încă viitorului. Aceasta este însemnătatea afirmației lui Cristos: „(El) vă va descoperi lucrurile viitoare“ (Ioan 16:13). Afirmația aceasta este întărită și mai mult de cuvintele care apar în versetul de început al cărții Apocalipsa: „ca să arate robilor Săi lucrurile care au să se întâmple în curând“ (Apoc. 1:1). Atunci se vor întâmpla mult mai multe lucruri decât până acum. Creația a avut un început, dar nu va avea niciodată sfârșit, așadar vor avea loc un foarte mare număr de evenimente viitoare care vor fi cauzate de sosirea și prezența Domnului Isus Cristos.

b) Necunoscut. A doua venire a lui Cristos, în ceea ce privește timpul exact al manifestării ei, este necunoscută. Cu două ocazii diferite, Cristos a spus clar lucrul acesta: „Cât despre ziua aceea, sau ceasul acela, nu știe nimeni, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl“ (Marc. 13:32; vezi

Biserica în vremea sfârșitului

58

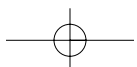
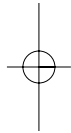
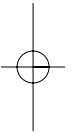
Mat. 24:36). Cu altă ocazie, Cristos a spus, ca răspuns la o întrebare referitoare la acea vreme: „Nu este treaba voastră să știți vremurile (anotimpul) sau soroacele (vremurile); pe acestea Tatăl le-a păstrat sub stăpânirea Sa“ (Fapt. 1:7). În aceste două afirmații, Cristos a folosit patru cuvinte pentru a descrie acea vreme. A folosit cuvântul „ceas“, făcând referire la ora din zi; cuvântul „zi“, referindu-Se la o perioadă mai largă; cuvântul „anotimp“, cu referire la o perioadă și mai lungă de timp; și cuvântul „vremuri“, descriind astfel o perioadă mult mai largă de timp. Nu ar fi putut să folosească alte patru cuvinte care să descrie mai bine toate aspectele și detaliile timpului. Prin folosirea acestor patru cuvinte, El a afirmat că vremea este într-adevăr necunoscută.

Motivul pentru afirmația de mai sus constă în faptul că nu avem nici o modalitate de preconizare a acelei vremi, în timp, deoarece era noastră prezentă ne este necunoscută în forma și lungimea ei. Aceasta este o perioadă nedefinită, contingentă cu chemarea Bisericii și cu atitudinea națiunii lui Israel față de Domnul Isus Cristos (Fapt. 15:14; 3:19-20). Afirmația lui Pavel din 1 Tesaloniceni 5:1 nu neagă faptul acesta: „Cât despre vremi și soroace, n-aveți trebuință să vi se scrie, fraților.“ Aici nu este vorba neapărat despre enumerarea și datarea evenimentelor luate în considerare, ci mai degrabă despre ordinea evenimentelor. Așadar, toate încercările de a determina vremea venirii Domnului Isus Cristos au eșuat și vor continua să eșueze.

c) Următorul mare eveniment. Cea de-a doua venire a lui Cristos este următorul mare eveniment al planului lui Dumnezeu. Aceasta este intenția cuvântului „curând“, care denotă viteză sau scurtime de timp, cuvânt folosit în afirmația de început a cărții Apocalipsa: „ca să arate robilor Săi lucrurile care au să se întâmple în curând.“ Sosirea Domnului Isus Cristos din ceruri pentru a-Și răpi Biserica, și prezența Sa continuă în evenimentele de pe pământ vor constitui următorul eveniment major al planului lui Dumnezeu pentru lumea aceasta.

d) Aproape. Cea de-a doua venire a lui Cristos este aproape, dacă este privită din prisma lucrărilor lui Dumnezeu. Dacă ne gândim că aceste cuvinte au fost spuse în urmă cu mai bine de 2000 de ani, iar sosirea lui Cristos era considerată ca fiind aproape atunci, este de o importanță extremă să conștientizăm că acel eveniment este astăzi mai aproape cu 2000 de ani.

e) Iminentă. A doua venire a lui Cristos este tot mereu confirmată de Scripturi ca fiind un eveniment iminent, adică un eveniment posibil să aibă loc în orice moment. În calculele evreiești, noaptea era împărțită în patru

A doua venire a lui Cristos

59

străji. Domnul a spus poporului Său că nu vor putea ști la vremea cărei străji din noapte va veni (Marc. 13:32-37). Așadar a doua venire este iminentă pentru credincioși: „voi dar fiți gata, căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu vă gândiți“ (Luca 12:40). Acest verset explică de fapt de ce credincioșii sunt mereu încurajați să aștepte venirea Domnului Isus Cristos (Filp. 3:20; Evr. 9:28; Tit 2:13; 1 Tes. 5:6).

Acum, ori că Domnul înșală pe ai Lui, ori într-adevăr venirea Lui este un eveniment iminent. Aceasta înseamnă că nu există nici un eveniment profețit care să se interpună între era prezentă și venirea Domnului Isus. S-ar putea ca unii să obiecteze și să insiste pe necesitatea semnelor. Dar răspunsul este simplu. Privită în ansamblu, cea de-a doua venire a lui Cristos este un proces vast și complicat. Semnele fac de obicei referire la revelarea lui Cristos în glorie și nu neapărat la răpire. Dacă semnele ar apărea înainte de răpire, s-ar putea spune că fac referire la răpire. Dar în realitate ele intenționează să indice un eveniment care are loc șapte ani mai târziu. De aceea, poporul lui Dumnezeu este mereu încurajat să-L aștepte pe Domnul, nu semnele.

f) Tranzitivă. Cea de-a doua venire a lui Cristos va fi tranzitivă ca efect. Astăzi trăim în era omului, eră începută cu Adam și care va continua până la venirea lui Cristos. Venirea Sa, pentru a-Și lua Biserica, va începe ziua Domnului (1 Tes. 5:2). Atunci întreaga schemă a lucrurilor va fi schimbată. Dumnezeu nu Se va mai relaționa la oameni cu îndelungă răbdare și milă, ci cu suveranitate și putere. Standardele și valorile omului se vor schimba; acele lucruri care păreau să aibă o valoare intrinsecă și neschimbătoare vor dispărea când va fi instaurată noua ordine.

g) Premilenistă. A doua venire a lui Cristos va fi premilenistă. Acest aspect vizează întregul eveniment al venirii lui Cristos. Profețiile Vechiului Testament ne învață că Împărăția va începe printr-o perioadă de judecată (Ps. 2:1-9; Isa. 2:2-44; Dan. 2:34-35). Lucrul acesta este confirmat și de învățătura din pilda grâului și a neghinei (Mat. 13:37-43). Mai mult, scenele din Apocalipsa 19:11 - 20:6 nu au o mai bună explicație pentru mintea obiectivă decât faptul că cea de-a doua venire a lui Cristos și judecata vor precede mileniul.

h) Întârziere mare. A doua venire a lui Cristos pare să fie mult întârziată. Au trecut aproape 2000 de ani de când Cristos Și-a rostit promisiunile în camera de sus. Chiar și în acele vremuri timpurii erau unii care Îl acuzau pe Cristos că „întârzie în împlinirea promisiunilor“ (2 Pet. 3:9). Trecerea celor două milenii nu a făcut decât să agraveze situația și să confirme această acuzație.

Biserica în vremea sfârșitului

60

Dar există motive bine întemeiate pentru această aparentă întârziere. Trebuie să ne aducem aminte că în realizarea planului gigantic al lui Dumnezeu, pentru El o zi este ca o mie de ani, iar o mie de ani sunt ca o zi (Iac. 5:7). Așadar, El Își ține sub control mânia, extinzând perioada de creștere și productivitate (vezi 2 Pet. 3:9), iar această îndelungă răbdare înseamnă mântuirea multor milioane de oameni (vezi 2 Pet 3:15). Chiar și cei care deplâng această întârziere au fost mântuiți pentru că Dumnezeu le-a dat timp să audă și să răspundă mesajului mântuirii înainte de a-L trimite pe Fiul Său.

5. Complexitate neobișnuită

Complexitatea neobișnuită a revenirii lui Cristos este o caracteristică prea des ignorată de cei care vorbesc despre a doua venire a lui Cristos.

a) Perioadă mare de timp. A doua venire a lui Cristos cuprinde o mare perioadă de timp. Așadar, este corect să spunem că aceasta cuprinde perioada care începe cu răpirea Bisericii și ține până la începerea mileniului. Aceasta se extinde pe durata a cel puțin șapte ani. Și este foarte posibil ca această perioadă de timp să se extindă și în mileniu, sau posibil chiar și după aceea. Unele pasaje din Scriptură fac referire la întregul portret escatologic de la începutul lui și până la încheierea acestuia (vezi Ioan 14:3; Mat. 26:64; 2 Pet. 3:12).

b) Două faze principale. Cea de-a doua venire a lui Cristos constă în două faze principale. Prima fază, numită răpirea, în care Cristos va veni pe nori pentru a-Și lua Biserica (1 Tes. 4:13-17). Această fază este intimă, având în vedere că Mirele vine după Mireasa Sa. A doua fază constă în arătarea lui Cristos când va veni pe pământ după Mireasa Sa (1 Tes. 3:13; 2 Tes. 1:7-10). Această fază este publică pentru că orice ochi Îl va vedea (Apoc. 1:7). Amândouă aceste faze sunt explicate în 2 Tesaloniceni 2:1, 8 și Tit 2:13.

c) O întreagă serie de evenimente. A doua venire a lui Cristos constă într-o întreagă serie de evenimente. Răpirea va începe o serie de evenimente care vor avea loc de-a lungul unei perioade de cel puțin șapte ani. Aceste evenimente se vor întâmpla în ceruri și pe pământ. Evenimentele din ceruri vor avea de-a face cu Biserica și cu îngerii (2 Cor. 5:10; Apoc. 12:7-12). Evenimentele de pe pământ vor avea de-a face cu judecarea oamenilor, experiențele poporului Israel și a Neamurilor, Anticristul, evanghelizarea națiunilor și Armagedonul (Apoc. 4-19). Arătarea lui Cristos vor cauza toate acele evenimente care vor constitui mileniul, instaurarea Împărăția, înlăturarea blestemului și domnia lui Cristos.